

**Національний університет
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
Наукова бібліотека**

**Серія
«ВЧЕНІ НаУКМА»**

**Андрій Миколайович
Гірник**

Біобібліографічний покажчик

Київ 2010

УДК 012: 316.48

Г 511

Редакційна колегія серії :

В. П. Моренець (голова)

В. Є. Панченко, Л. І. Кострова, Т. О. Ярошенко,

Л. Є. Мечова (секретар)

Андрій Миколайович Гірник :

Біобібліогр. покажч. / уклад. О. М. Клоченок ; авт. вступ. ст. : М. А. Мацейків, П. М. Гірник, С. Саламатова, В.О. Саламатов, Г. А. Атаманчук , Ю. І. Сватко ; НаУКМА. – К., 2010. – 54 с. – (Сер. : «Вчені НаУКМА»).

Гірник Андрій Миколайович

Від укладача

Цей біобібліографічний покажчик видано у серії «Вчені НаУКМА» з нагоди 60 – річного ювілею викладача кафедри зв'язків з громадськістю, психології, та педагогіки Національного університету "Києво-Могилянська академія", кандидата філософських наук, професора, відомого науковця Андрія Миколайовича Гірника.

З вступних статей покажчика зацікавлений читач може дізнатися про основні віхи життєвого та творчого шляху ювіляра.

В інтерв'ю Андрія Гірника кандидату психологічних наук, доценту Мирославу Мацейківу ювіляр розповідає про життєвий шлях, формування наукових інтересів та творчі плани на майбутнє. Про багатогранність особистості Андрія Миколайовича свідчить широке коло його захоплень : спорт (парусний спорт, карате), вирощування кімнатних рослин, театр. В статтях поета, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Павла Гірника, Світлани та Володимира Саламатових, доктора філологічних наук, професора Юрія Сватка та кандидата філософських наук, доцента Генадія Атаманчука розповідається про Андрія Миколайовича як про неординарну, інтелігентну особистість, справжнього друга, цікавого викладача та науковця.

Структурно покажчик складається з 3-х розділів. Розділи побудовано за хронологічним принципом ; у межах року матеріали розташовані за абеткою.

Розділ «Література про діяльність А. М. Гірника» містить зібрані та опрацьовані друковані матеріали, що розповідають про життя і діяльність Андрія Миколайовича Гірника. Матеріали розділу анотовано.

В другому розділі «Хронологічний покажчик друкованих праць А. М. Гірника» зібрано бібліографічні описи праць з ранніх років до сьогодення, що представляє науковий доробок вченого. Рецензії, редакторські та упорядницькі роботи автора з тотожними позначеннями «Рец. : », «Ред. : », «Упоряд. : » розміщено в кінці абетки. Публікації іноземними мовами подано перед рецензіями, редакторськими та упорядницькими роботами. Якщо кілька праць вченого вміщено в одному і тому самому джерелі, бібліографічний опис джерела подано один раз із відповідною позначкою «Там само». Третій розділ «Е-ресурси Інтернет» включає в себе матеріали про вченого (анотовані) та праці А. М. Гірника розміщені у всесвітній мережі Інтернет.

Довідковий апарат складається з : «Від укладача», інтерв'ю М. Мацейківа, вступних статей П. Гірника, С. Саламатової та В. Саламатова, Ю. Сватка, Г. Атаманчука, «Андрій Миколайович Гірник. Основні дати життя і діяльності», іменного покажчика.

До іменного покажчика увійшли прізвища авторів, співавторів, укладачів, редакторів рецензентів публікацій, які вміщені в основних розділах бібліографічного покажчика.

Більшість робіт, поданих у покажчику, описані de-visu, неперевірені – позначені астериском (*).

Відбір матеріалу завершено в червні 2010 року. Бібліографічний опис здійснено згідно ДСТУ ГОСТу 7.1-2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис : загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення

скорочуються відповідно до ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному записі. Загальні вимоги і правила» та ГОСТу 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила».

Велика подяка професору Андрію Миколайовичу Гірнику за надання бібліографічних відомостей до покажчика та активну участь в підготовці.

Сподіваємось, що це видання стане у нагоді науковцям, студентам, викладачам, а також всім, хто цікавиться розвитком психології, конфліктології.

ІНТЕРВ'Ю АНДРІЯ ГІРНИКА МИРОСЛАВУ МАЦЕЙКІВУ¹

Розкажіть, будь ласка, про батьків, дитинство, юнацькі роки.

Батько Микола Андрійович Гірник народився на Черкащині. Перед війною навчався на філологічному факультеті Львівського університету. Фронтовик, офіцер-артилерист, воював під Сталінградом. Був кілька разів поранений. Після війни закінчив навчання на філологічному факультеті у Київському університеті. Поет і перекладач, автор 16 поетичних збірок. У батька є прекрасний вірш про голод 1933 року, який за життя не публікувався, а був надрукований у пострадянські часи.

Мати Тамара Дмитрівна народилася в Росії на Білгородщині. Навчалась на філологічному факультеті, де й познайомилась з батьком. Була талановитим філологом, аспіранткою акад. О. І. Білецького. Пізніше її наукові інтереси перемістилися у сферу етнографії. Досліджувала звичаї та обряди українського народу. Напередодні захисту дисертації та виходу монографії була звільнена з інституту фольклору та етнографії АН через «неблагонадійність». Пізніше працювала лаборантом, методистом, викладачем ПТУ.

Молодший брат Павло поет, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка 2009 року. Живе і працює у місті Деражня Хмельницької області.

Моє дитинство пройшло у центрі Києва, батьки мешкали у будинку на розі вулиць М.Заньковецької та К.Маркса в комунальній квартирі. Пізніше переїхали на вулицю Володимирську. Я закінчив школу № 87, що на вул. М.Горького. У школі працював сильний вчительський колектив. Ми отримали прекрасну підготовку з математики, фізики, хімії, історії. Дуже добре було поставлене трудове навчання і фізичне виховання. Навички гри у баскетбол, волейбол, футбол, сформовані у школі, супроводжують мене все життя, що дозволяє тримати добру фізичну форму. І своїх дітей я змалечку навчав грати у баскетбол. З 8-го класу я серйозно захопився вітрильним спортом, ставав переможцем і призером дитячих і юнацьких змагань серед яхтсменів м. Києва. Найвище досягнення – третє місце на чемпіонаті України в класі «Летючий голландець» (серед дорослих). Спорт сформував характер, а також збагатив низкою корисних для життя умінь, адже підготовка яхти до змагань це її шпатлювання, фарбування, дрібний ремонт її дерев'яних та металевих частин.

Шкільні товариші і товариші по спортивній секції стали і залишаються друзями на все подальше життя.

Андрію Миколайовичу, а як так сталося, що Ви захопилися психологією?

Випадково. Вступав я у Київський університет у 1967 році, коли на філософському факультеті було відкрито відділення психології, але я навчався на відділенні філософії.

¹ Мацейків Мирослав Антонович – фахівець з історії української психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Все таки, як же ви зайнялися психологією?

Випадково і вимушено. У 1979 році, коли я закінчував аспірантуру з філософії у Львівському університеті, мені запропонували залишитися на кафедрі, але житла чи гуртожитку не обіцяли. В Києві ж, де я мав житло, діяла закрита постанова міському КПРС, за якою викладати на суспільствознавчих кафедрах вишів могли лише члени і кандидати в члени КПРС, а я був безпартійним. Випадково дізнавшись про вакансію у інституті психології, я зустрівся Ю. З. Гільбухом, який після розмови зі мною погодився зробити відповідні кроки, щоб я по розподілу потрапив до інституту у його відділ. Так я став науковим співробітником інституту психології, а дисертацію я захистив через півтора роки у Львові.

З ким із відомих українських психологів вам доводилось співпрацювати?

Це Ю. З. Гільбух, С. Д. Максименко, під безпосереднім керівництвом яких я працював. Поважаю і з задоволенням спілкуюся з Г. Баллом, О. Бондаренком, В. Васютинським, Г. Дьяконовим, Н. Пов'якель, В. Рибалко, В. Саламатовим, В.Т атенком. Зрештою, і з вами ми познайомились в інституті психології.

Вперше Ви заявили про себе, як психолог у дипломній роботі. Чи сприяло це розвитку Ваших психологічних інтересів надалі.

Так. Сам предмет дослідження – погляди К. Юнга – захопив мене. Навіть гуляючи дніпровськими схилами з дівчатами я переповідав їм те, що вичитав у К. Юнга. Але погляди К. Юнга я аналізував тоді з позицій філософа.

Розкажіть, будь ласка, чому Ви вступили аспірантуру Львівського університету, а не Київського університету?

В аспірантуру з філософії Київського університету брали, як правило, членів КПРС. В аспірантуру Інституту філософії брали безпартійних, але через історію зі звільненням моєї мами, до якого були причетні партійні органи, в київській аспірантурі дорога для мене була закрита. Вже працюючи у Львові, я подавав документи в аспірантуру Інституту філософії. Реферат був оцінений на «відмінно», всі кандидатські іспити на той час були складені у мене на «відмінно», але «за конкурсом» я в аспірантуру тоді не пройшов.

Коли і чому Ви вибрали тему формування творчого мислення у студентської молоді?

Це був компроміс між мною і науковим керівником. Я хотів досліджувати погляди К.Юнга, він хотів, щоб я писав про комуністичне виховання студентів. Формування творчого мислення у студентів виявилось компромісною темою.

У чому суть культури творчого мислення, творчого потенціалу особистості?

Культура мислення, на мій погляд, полягає у вмінні використовувати загальне у тій формі, яка найбільш адекватна конкретній ситуації. А творчий потенціал особистості я не досліджував, але очевидним для мене є те, що він не є одним і тим самим у різні епохи, тобто його конкретно-історичний характер.

Вже на початку 90-х років у Ваших наукових інтересах проглядається зацікавленість конліктологією. Чому?

Випадок. Десь на початку 90-х в Київ приїхала група американських спеціалістів, які провели низку тренінгів, присвячених конфліктам, переговорам, посередництву. Надзвичайно сильне враження справила на мене тренерська робота Джільди Парелла, яку я вважаю своїм першим вчителем conflict resolution. Показово, що вже через два тижні після закінчення тренінгів, я провів, наслідуючи Джільду, свій перший тренінг з депутатами міської ради м. Маріуполя (тоді м. Жданова). Тренінг був дуже успішний і я «підсів» на тематику конфліктів. А можливо, була певна закономірність у тому, що я виявився настільки сенситивним до американського досвіду роботи з конфліктами, бо це була міждисциплінарна сфера досліджень, до якої я відчував себе краще за інших підготованим попередньою роботою.

Ви згадали Джільду Пареллу. Хто ще вплинув на Ваше формування як психолога?

Я мав щастя навчатися на семінарах Джефрі Зайга, Френка Пьюселіка. Саме ці американські фахівці разом з Джільдою вплинули на мене найбільше.

Ви автор найкращої в Україні, на мій погляд, книги «Основи конфліктології». Вона була підсумком наукових пошуків чи спробою втілити згодом більш амбіційний задум?

Вона є підсумком, але, як часто буває, стала поштовхом моїх подальших досліджень. За ті півроку, які минули від появи цього посібника, мої погляди на конфлікт зазнали змін.

Чи часто до Вас звертаються практики, наприклад юристи, щодо проведення психологічної експертизи? Чи є попит на Ваші знання і вміння?

Найчастіше звертаються політики з замовленнями на проведення фокус-груп. Фокус-групи я також проводжу на замовлення міжнародних організацій, фондів, зарубіжних і вітчизняних компаній. Цікавою роботою є створення психологічного портрету перспективних політиків на їхнє прохання. Також я

продовжую вести тренінги на замовлення різних інституцій. Останнім часом зацікавився такою технологією фасилітації як «відкритий простір» і сподіваюся зацікавити нею замовників.

Низка Ваших публікацій присвячена вивченню уявлень про національні інтереси та психологічним компонентам національної безпеки. Чому Ви зацікавилися цією темою?

Імпульсом для цього було те, що в Інституті математичних машин і систем НАУ була створена наукова група, завданням якої було створення кабінету ситуаційного моделювання для Президента України. Був у складі цього колективу декілька років.

У Ваших публікаціях є низка статей до Філософського словника. Вони були написані під час Вашої роботи в УРЕ?

Ні. Статті були підготовлені до другого видання Філософського словника. Я вже був науковцем і знався на роботі редактора, тому мені було передано кілька сотень статей для спецредагування, тобто я мав продивитися ці статті і вилучити застаріле, додати нове, по можливості покращивши зміст. Деякі суттєві «покращення» були визнані як авторські статті.

Маючи досвід роботи в УРЕ, чи не плануєте підготувати свій енциклопедичний психологічний словник або зібрати творчий колектив з написання психологічної енциклопедії?

У мене значно скромніші амбіції. Мені було б цікаво створити стислий конфліктологічний словник у доповнення до свого посібника, щоб полегшити студентам вивчення конфліктології.

В 1992 році Ви опублікували брошуру «Як досягти успіху в переговорах?». Це була спроба в царині науково-популярної літератури?

Дякую, що згадали про цей призабутий досвід. Незадовго до того відбулося знайомство українських психологів з так званим нейро-лінгвістичним програмуванням. Я теж піддався тодішній захопленості НЛП і написав брошуру, яка втілювала рекомендації НЛП щодо побудови тексту. Тобто там на початку читач мотивується до опанування теми, а потім застосовуються технології недирективного навіювання з метою кращого засвоєння матеріалу.

Паралельно, майже одночасно у Вас виходить низка брошур присвячених тренінгу комунікативних умінь. Звідки це зацікавлення методикою проведення тренінгу?

Мене завжди цікавили питання методики викладання. Після періоду викладацької роботи з повною віддачею і великим емоційним напруженням я зрозумів, що хоча така праця приносить задоволення, але обсяг «горлового» навантаження на викладача в українському виші призводить до його фізичного та емоційного виснаження за умови простої інтенсифікації своєї роботи. Тому я замислився над тим як підвищити активність студентів і як викладачу з мінімальними зусиллями досягати максимального ефекту в навчальному процесі. Адже наша мета – інтенсифікувати роботу студентів, а не викладача. Тренінг дозволяє зробити заняття цікавішими для студентів і водночас інтенсифікувати їх роботу. Своїм досвідом організації тренінгу я поділився в брошурах.

Кілька Ваших публікацій присвячено психології ВІЛ-інфікованих. Звідки Ви брали матеріал для статей?

На початку 90-х матеріальне становище викладача вишу було вкрай незадовільне. В 1992 році народилася донька, а старший син пішов до школи. І коли мені запропонували за сумісництвом попрацювати психологом блоку СНІД в інфекційній лікарні, що давало невеликий додатковий заробіток, я без вагань погодився. Працював близько року, поки не закінчилося фінансування. Поряд з психокорекційною роботою проводив тестування хворих, що дало матеріал для згаданих Вами публікацій.

З середини 90-х років Ви перейшли до розробки проблем нової галузі людинознавства – конфліктологічної експертизи. Чи м це було викликано?

Мені завжди було цікаво розробляти технології, які мали б перспективу практичного застосування. У сфері розв'язання конфліктів я бачу домінування двох підходів: з однієї сторони академічне теоретизування, яке дає уявлення про конфлікт і можливі абстрактні способи його розв'язання або залагодження, але не орієнтоване на практичне застосування, бо загальні принципи не доведені до технологій досягнення потрібного результату, з іншої сторони маємо рецептурний підхід, коли на основі особистого досвіду автора даються численні поради щодо дій у певних ситуаціях. А нам хотілося створити такий інструментарій, який дозволяв би більш точно описати конфлікт, оцінити його небезпечність, виміряти його силу і на основі точного діагнозу відкрив би можливість керувати конфліктом. І це має бути нескладний інструментарій, застосувати який зможе масовий користувач. Завдання цікаве, але досі не вирішене.

Творчі плани на найближче майбутнє?

Підготувати друге видання «Основ конфліктології». Доопрацьоване й ілюстроване малюнками українських карикатуристів.

Сокровенна мрія життя здійснилася?

Завжди хотів зробити наукове відкриття. Сподіваюся, що ще буду мати час і здійснию свою мрію.

А якась маленька і зовсім реальна мрія у Вас є?

Я кілька років вирощую кімнатний банан. Сподіваюся через рік скуштувати його плоди.

Ваші захоплення?

Вирощую кімнатні рослини. Люблю театр – це поштовх для роздумів. Де тільки не буваю завжди по можливості відвідую театри.

Ваш життєвий девіз, що підтримує у непрості періоди життя?

І це минеться.

ПРО БРАТА

Десь тоді, коли ми з Андрійком ще були школяриками – я первачком, а він семикласником – здавався він мені недосяжно дорослим. Саме якоюсь не по літах (як я тепер розумію) виваженістю, надійністю і добротою. Ще з того далекого дитинства запам'яталося: «Якщо зробити не можеш, бодай не обіцяй. Тримайся слова». Як на мене, – дуже вчасно ці його слова були казані. Він завжди тримався слова, а я й досі, завдячуючи йому, намагаюся триматися.

Нині ми живемо досить далеко один від одного і бачимось не так часто, якби хотілося, тому мої спогади пов'язані з дитинством, коли ми були поруч. Де б він не був, особливо, коли ходилося про змагання – чи то попід вітрилами, чи на борцівських килимах, – він кликав мене до себе. Вчив без примусу, підказував що читати, як думати. В ньому і тоді, і нині якимось органічно поєднуються прагматичність і щирість, демократичність і вишуканість, серйозність і дотепність.

Крім філософії, він знається на історії і психології, вміє уникати нудних співрозмовників і показного розумування.

Якщо йдеться про Андрійка як про Андрія Миколайовича, тобто як автора численних наукових праць, то мені важко про них говорити – професійно не вмію, а поверхово не варто. Звісно, щось я читав з цікавістю, десь мене спиняли малозрозуміла термінологія та іншомовна лексика, щось десь вадило.

До речі, мій старший брат опанував українську мову свідомо, бо природню «рідність» йому заступали і зросійщений Київ і тимчасова показова двомовність нашої сім'ї. Він подолав це і, хоч природність не набувається, просто духовно повернувся на шляхи, до яких йому не звикати.

Мене дуже тішить те, що він має потяг до городництва й садівництва, влаштовує свій побут так, щоб той не обтяжував і не відволікав, багато читає і багато думає. Його друзі залишаються і моїми друзями,

Маємо рідні могили і спільну відповідальність.

Цього досить. От, здається, і все, що мав сказати, але далеко не все, що хотів.

Хіба ще. Він дійсно мені брат не лише по крові, а й по духу, людина на яку завжди можна покластися не лише мені. Бо має, він дійсно має щось таке затяте і водночас святе у своїй натурі, що допомагає долати і тимчасові негаразди, і біль за тим, чого, на жаль, не сталося, і тугу за волею, яку

обмежують не зовнішні закони, а власна совість, тому й вік його хіба в часі, але не в просторі.

Для мене десь він там – біля Сквороди і Сократа, наших дідів і матерів,
– того, що не минається.

Ми всі у якійсь мірі філософи. Він – просто.

Павло Гірник²

² Гірник Павло Миколайович – український поет, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка 2009 року, брат А.М.Гірника

«Життя людини, особливо, чоловіка скромного та простого, вражає своєю глибиною та почуттям честі та справедливості. Так буває, що поряд з нами живе тихий та скромний чоловік і ми не помічаємо сили його міркувань» (Світлана Саламатова).

Що таке чоловіче щастя? Чоловіче щастя – це коли поряд з тобою протягом всього життя є друг. Друг, до якого можна звернутися з любого приводу і в будь-який час. Таким справжнім другом для нас є Гірник Андрій Миколайович. Звісно, треба, дивлячись скрізь призму років звертатися до нього поважно, по-батькові, тим паче, враховуючи те, що його батько відомий український поет та перекладач. Але для нас він є просто Андрій, з яким можна годинами до півночі «базікати» по телефону, вирішуючи сьогоденні проблеми України.

У далекі «сов'єтські», коли ще дисидентська думка була жива і мала сенс, старший науковий співробітник НДІ психології, кандидат філософських наук, знавець і послідовник ідей Карла Юнга, Андрій Гірник, вражав глибоким знанням української мови, енциклопедичним знанням та глибиною філософської думки (Старший науковий редактор головної редакції “Українська Радянська Енциклопедія”). Вже тоді, у Інституті психології, через вивчення теорії гри, Андрій зацікавився питаннями конфліктології, що через роки змусило його зайнятись цим питанням професійно і створити та очолити Товариство конфліктологів України. Вивчення теорії людських ігор протягом п'яти років, підштовхнуло його до думки, що людські ігри, особливо психологічні, руйнують людську природу, що приводить до руйнування людського організму. Андрій розуміє, що філософія здоров'я для людини є першочерговим у житті. Це розуміння він розвиває на кафедрі філософських питань біології та медицини у Київському інституті удосконалення лікарів. 10 років він вивчає та доносить до своїх слухачів думку про цінність людського життя. Він розуміє, що життя людини може бути зруйновано у деякий час, особливо, якщо держава має нестабільну економіку, де криміналітет має владу і держава має зміцнювати свої позиції. Він йде працювати у Академію МВД України де вивчає та викладає кримінальну психологію і продовжує викладацьку діяльність у Військовому гуманітарному інституті Національної академії оборони України. У результаті здобутого досвіду у військовій справі, Андрій стає запрошеним професором міжнародної кафедри ЮНЕСКО “Права людини, мир, демократія, толерантність та міжнародне взаєморозуміння” у Національному університеті “Киево-Могилянська академія”. Через деякий час він ініціює створення та очолює кафедру психології, педагогіки та конфліктології, потім стає діючим професором кафедри зв'язків з громадськістю, психології та педагогіки у Національному університеті “Киево-Могилянська академія”.

Непохитна віра у вільну людину, що має особливу цінність – життя, життя у мирі та злагоді у здоровому суспільстві, підштовхує його до вивчення

питання психології політичного менеджменту, бо неодмінно, від політичних рішень і залежить ступінь волевиявлення простої людини. Його книга «Конфлікти: структура, ескалація, залагодження» стала лауреатом конкурсу «Книжка року 2003». У співавторстві з Г. Атаманчуком опублікована книга «Політичний менеджмент. Теорія та практика політтехнологій». Професор Гірник нагороджений цінним подарунком Кабінету міністрів України у 2003 р. за дослідження громадської думки. До цих видань було понад 120 статей, брошур, книг.

Понад 30 років викладацької та адміністративної діяльності у вищій школі, досвід співробітництва з урядовими і неурядовими організаціями в Україні та за кордоном та успішне виконання низки проектів з дослідження громадської думки якісними методами – все це є сьогоденним результатом Андрійового професійного життя .

Але вище за це для Андрія залишається віра у життя, життя без конфліктів, крові, недосконалих політичних рішень у злагоді та добробуті наступних поколінь.

Світлана та Володимир Саламатови³

³ Саламатов Володимир Олександрович – кандидат психологічних наук, доцент. Саламатова Світлана – майстер спорту, срібний призер чемпіонату світу з академічного веслування, дружина В. О. Саламатова.

Штрихи до портрета.

Я спробую дати декілька замальовок з наших стосунків з Андрієм, які мені найбільше запам'яталися. Ми познайомилися в Львові, хоча і вчилися на одному факультеті практично в один і той самий час. Звичайно познайомив нас не Львів, а Київ. Філософський факультет. Хоча під час навчання (я вчився на два роки пізніше) ми не були знайомі.

Філософи, представники, так званої, київської школи усюди тягнулися один одного. Була дуже велика вірогідність зустріти споріднену душу. Я не пам'ятаю як сталася наша перша зустріч. Мені здається, це було в гуртожитку на вулиці Герцена, де ми жили. Він був аспірантом першого року, а я асистентом кафедри філософії. Неясно пригадую, що ми випивали в кімнаті і мені представили Андрія, як випускника нашого факультету. Факультет наш був маленький – п'ятдесят чоловік на курсі, тому ми практично всі знали один одного. Проте в університеті ми не були знайомі. Та і не могли, хоча і вчилися на одному факультеті і різниця була всього в два курси, ми були люди різного кола. Ми були різними: за походженням – він з інтелігенції – я з робітників; за місцем проживання: він міський я з невеликого містечка, яке було ближчим до села, ніж до міста; він з «народників», що характерно було для його родинного кола спілкування – письменників, поетів художників, я був з цього самого народу, обізнаного з мерзенністю і тупістю села; він жив вдома, а я в гуртожитку. Та і напрями наших філософських уподобань були різними. Я тяжів до історії філософії, він до психології. Втім напрями його досліджень було різновекторними. Був він, наприклад, одним з перших українських дослідників мистецтва ікебана, і стаття його була надрукована ще за радянських часів в якомусь московському збірнику. Щось друкував він і про дзен-буддизм.

Львів це був його похід в народ. Львів характерний тим, що у ньому практично нема спадкової інтелігенції. Сучасна львівська інтелігенція це селяни, які зайняли місце євреїв і поляків після другої світової війни. Тому вони такі самозакохані, гонорові. Львів'янин - це селянин, який хоче, якщо не бути, то здаватися паном...

Ми ставали все ближчими. Чому? Мабуть нам було що сказати один одному. Хоча його коло знайомих залишалось його колом, а моє моїм. Я не сприймав його львівських знайомих. Він же з моїми був у хороших стосунках, хоча не таких близьких як зі мною. Принаймні, і сьогодні всі мої друзі того часу з теплотою говорять про нього. Він нікому не зробив капості. І готовий був допомогти. А коло його львівських надзвичайно національно заклопотаних

друзів не стало для нього рідним. У нього у той час був наліт національної заклопотаності, проте він не був екстремістом.

Це була одна з причин, чому він поїхав до Львова. В київській інтелігенції до цього часу існує, на мій погляд, чудний пієтет перед Львовом. Інтелігенція схильна сприймати натиск бидла як прояв дійсних патріотичних почуттів і не може встояти перед ним. Були і інші причини переїзду до Львова. У той час, не будучи членом партії, він не міг працювати в Києві на викладацькій посаді. Він не нав'язував свою точку зору, хоча можливо і не сприймав чужу.

Він був м'який і інтелігентний. В молодості активно займався таким елітним спортом, як парусний. У радянські часи для цього не треба було бути багатим. У нього залишилися багато друзів пов'язаних з цим спортом. Пам'ятаю якось він йшов в гості до них, а я приніс йому вчитати свій реферат і він запросив мене з собою. «А як вони реагуватимуть», – запитав я. «Нормально. Бери пляшку горілки. Готують там багато і смачно. Прості люди», - відповів він. І це дійсно було так. Це були робітники, люди іншого класу, проте дуже приємні і розумні люди.

У Львові Андрій був навіть головою секції парусного спорту. Не знаю чим він там займався, оскільки жодного вітрильника в області не було. Та і озера були з тих, про які, наслідуючи Гоголя можна було сказати: рідко яка курка долетить до середини. Якось ми поїхали на Київське море, Андрій показав базу, де він в молодості займався. Єдине, що мене запам'яталося в цих відвідин – це спроби Андрія освоїти серфінг. Я сидів на березі і надривався від реготу, дивлячись як він видирається на дошку, пробує, пробує балансувати і падає. Регулярно плавали ми лише в сауні на Академічній. Раз на тиждень, по вівторках, ми ходили в сауну з басейном, а щоп'ятниці в російську лазню на тій же Академічній. Ми йшли в лазню годин в десять ранку. Дві години парилися, плавали, потім поверталися в гуртожиток, який був буквально в декількох сотнях метрів і цілий день ганяли чай. Це прекрасно пити свіжозаварений чай, говорити про життя і про любов, тобто про жінок.

Ще одне захоплення Андрія, з яким я був безпосередньо пов'язаний, це – карате. Він був одним з перших, хто у Львові почав проводити заняття з карате і намагатися заробити на цьому трохи грошей. З грошима не склалося, але осіб десять двічі в тиждень регулярно ходили на заняття. Пам'ять про ці заняття у мене залишилася надовго. Років десять шкарпетки мої протиралися за пару днів тому, що на стопі в районі кістки, яка називається плесно (спеціально шукав в інтернеті назву) утворився твердий мозоль, як результат тренування. Ідея організувати групу у Андрія була давно. Справа гальмувалася відсутністю залу. Я переговорив з Ромком, знаменитим львівським пияком і моїм товаришем по чарці, доцентом нашої кафедри. Ромко знав всіх у Львові і всі

знали Ромка. Тому питання вирішилося дуже швидко: один з його друзів, директор школи, дозволив нам без особливого галасу займатися в спортзалі школи. Я ходив на ці заняття місяців сім-вісім. Але регулярне заняття спортом ніяк не збігається з регулярними відвідинами львівських кнайп. Постійно доводилося вибрати: кнайпа або спортзал. Андрій вибрав спортзал, я ж не встояв перед кнайпою. Він вів групи до від'їзду до Києва.

Якось Андрій прийшов до мене з пропозицією взяти участь у конкурсі молодих учених. Під егідою ЦК комсомолу в країні щорік проводився такий конкурс. Я подав свою дипломну роботу, Андрій щось з психології творчості. Проект цей закінчився тим, що ми стали переможцями республіканського етапу всесоюзного конкурсу молодих учених, кожен в своїй номінації. Виявилось, що статус переможця дає можливість їздити по країні на конференції молодих учених за рахунок комсомолу. Львівський обком комсомолу був в захопленні від нашої перемоги, оскільки це було вперше в області і давало залікові бали десь там вище. Та ще і переможців було двоє. Що це означало для обкому? А те, що робота з молодими ученими велася на дуже високому рівні і керівництво заслуговувало на заохочення. Ось чому обком комсомолу радісно випишував нам відрядні посвідчення на будь-які конференції. А проводилися вони часто. І в наймальовничіших місцях. На першу конференцію в Тбілісі нас викликали як переможців конкурсу. А далі ми їздили постійно оскільки виявилось, що мій хороший товариш і друг, представник нашої київської школи, Дмитро Жовтун після закінчення аспірантури працював викладачем у Вищій комсомольській школі в Москві, на яку був покладений обов'язок організації конференцій молодих учених. Завдяки цьому ми мали виклики на всі конференції, які були в країні. Більш того, ці конференції ми перетворили на спосіб періодичних організацій зустрічей наших друзів-філософів. Ми були в Тбілісі, Ростові Великому, Москві, Пушкіно (база ТАСС), десь в Підмосков'ї, Домбаї, Ризі. Хоча в Ризі Андрія не було. І слава богу, тому що історія, яка там сталася, ледве не закінчилася трагічно для нас трьох з Львова. Але це інша історія, яку слід було б назвати історією про те як три молодих львівських учених пізнавали таємничість і красу прибалтійських жінок, за що їм довелося платити стільки, що довелося телеграфувати, щоб прислали гроші на зворотний квиток і два місяці з побоюванням чекати чи не прийде «інформація» в ректорат. Як правило, такі конференції проводилися на молодіжних базах «Супутник», які належали комсомолу, в період міжсезоння. Запрошувалися в основному московські учені, які читали лекції, проводили дискусії. Це були переважно цікаві особистості, але головне в цих конференціях було, звичайно, дружнє спілкування.

Москва на ті часи відрізнялася тим, що якщо там рубали палець, то в Києві рубали навіть не по лікоть, а по саму шию. У Львові взагалі закопували в землю. Запам'ятався Межуєв відвертістю мислення. Щоправда ні пити, ні співати і грати на гітарі, що він намагався робити, він добре не умів. Взагалі для

москвичів того часу характерною була любов до простої горілки або вина. Коньяк не вважався напоєм. Ми ж, як правило, приїжджали з Львова з такими напоями, які були рідкістю на той час. Наприклад, з «Українською з перцем». Взагалі москвичі мене в частині випивки дивували своєю простотою. Вони йшли прямо і швидко до результату. Пляшка горілки – є результат. Ми ж в Львові звикли ходити по «кнайпам» і пити, хай і палений коньяк, але коньяк! І закушувати круто вареними яйцями, оскільки іншої закуски не було. Або ж у свій час був популярний лікер. Результат вранці був той самий, зате який гоноровий.

Тема дисертації Андрія була пов'язана з формуванням творчого мислення в студентства. Кафедральною темою було комуністичного виховання студентів, і всі дисертації мали бути пов'язані з їх вихованням. Вибирати не доводилося. Науковим керівником була людина старої закваски, в якій весь світ чітко і ясно був роздільний на чорне і біле, правильне і неправильне. Все що написано в матеріалах партії правильно, решта – «від лукавого». Три роки вони погано-бідно співробітничали. Катастрофа настала, коли прийшов час рекомендації до захисту. І керівник категорично відмовився рекомендувати роботу, що означало недопуск до захисту. І суперечка у Андрія вийшла з приводу, як мені здається, абсолютно неприципового питання. Керівник хотів змінити якесь формулювання, Андрій відмовлявся. На мої поради поступитися Андрій не реагував. Я ж говорив, що він людина уперта. Якось при зустрічі в Києві (Андрій вже переїхав після закінчення аспірантури назад до Києва), він сказав, що доведеться писати нову дисертацію. Мені була незрозумілою така позиція, втрачалось, щонайменше, два роки. Я зрозумів, що Андрій не буде нічого змінювати, але я добре знав керівника, і знав, що він також не поступиться. Голос розуму там не діяв. Проте голота на вигадки хитра. Мій науковий керівник, з яким я був у дуже хороших стосунках, прекрасна людина, вже покійна, хай земля буде йому пухом, Анатолій Терентійович Гордієнко був близький з керівником Андрія, більш того, той був йому чимось зобов'язаний. Під час роботи в ЦК партії Анатолій Терентійович чимось допоміг дідові. Анатолій Терентійович вислухав мене, виявилось він пам'ятав їх сім'ю (мама Андрія колись працювала в інституті етнографії, але була звідти вигнана за політичними мотивами. Вона виявилася крайньою в одній історії, а я вже говорив, якщо в Москві рубали палець, то в Києві рубали всю руку). Я організував зустріч Андрія з керівником, після чого Анатолій Терентійович переговорив з дідом і Дід поступився. У Львові він потім мені скаржився: «Геннадій Андрійович, там треба ж було змінити лише одну фразу, а він уперся. Гарзд, хай захищається». І Андрій захистився. Все це говорить про те, що Андрій людина м'яка і інтеллігента, поступливий і добрий, але інколи коса потрапляє на камінь. Особливо якщо це стосується питання, яке він вважає принциповим.

Минули роки. Ми стали старшими, ми стали толерантнішими. Ми стали добрішими і розумнішими. Тобто, мудрішими.

Чим він мене приваблює? – Нам завжди є про що поговорити.

*Геннадій Атаманчук*⁴

⁴ Атаманчук Геннадій Андрійович – кандидат філософських наук, доцент.

ДЗЕРКАЛО ДЛЯ ГЕРОЯ

Травень 2000-го року.

Теплий ранок. П'янкi пахоцi бузку ллютьс'я крiзь прочинене вiкно, наче вiдбиваючись у великих – вiд пiдлоги до стелi – дзеркалах через усю стiну. Ми сидимо у просторiй, – мабуть, танцювальнiй – залi палацу культури в Сeверодонецьку, самому серцi українського хiмпрому. Саме тут завдяки гостинностi нашої господинi, директора мiсцевого колегiуму Нацiонального унiверситету «Киeво-Могилянська академiя», завершуєтьс'я спiльний пiлотний проект Мiжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА, унiверситетської служби зв'язкiв з колегiумами i гiмназiї «Киeво-Могилянський колегiум» пiд промовистою назвою «Новiй Українi – нових учителiв!».

Кiнець навчального року. Кiнець столiття. Прощання з буремними дев'яностими й поворот до поки що загадкових «нульових». Чергова українська «точка Зеро».

В залi нема де яблуку впасти. Кращi вчителi могилянських колегiумiв iз усiєї України та донецького рeгiону, керiвники мiсцевої громади й органiв управлiння освiтою, мої колеги з Могилянки, тренерська група, якiй сьогоднi випаде працювати упродовж усього дня. Зi свого мiсця в президiї я на правах модератора оголошую про вiдкриття останньої робочої сесiї проекту i стисло представляю тих, з ким доведетьс'я сьогоднi «тримати аудиторiю». Надалi на вчительський корпус чекає жорсткий одноденний «курс молодого бiйця»: шкiльна конфлiктологiя i самоврядування, педагогiчна риторика i смислова органiзацiя навчального тексту, ейдетика, органiзацiя мiжрiвневої взаємодiї мiж закладами вищої та повної середньої освiти.

Чоловiк, який сидить праворуч вiд мене, зовнi дуже нагадує одного з моїх дiдiв – того, кого пощадили страшна вiйна й роки «великого перелому»: бравого наїзника, людину щирого серця й неабиякої фiзичної сили. Несподiвано чолов'яга схиляєтьс'я до мого плеча й пошепки питає, як би йому розжитися шкiльною дошкою й кiлькама аркушами паперу. Часу обмаль – його соло заявлено першим у програмi. Тож я, недовго думавши, без пояснень позичаю у сусiдки лiворуч її губну помаду (мiй виразний погляд у бiк дзеркал на стiнi розчиняєтьс'я в його приязнiй змовницькiй посмiшкi: чоловiки завжди порозумiютьс'я мiж собою в iгрових контекстах життя) й витягую з папки пару чистих папiрцiв. Він красно дякує, повагом розправляє їх на столi, вкритому офiційним зеленим сукном, i, тут-таки отримавши слово, легко стає на стiлець, щоб уже за мить ступити з нього туди, на двi бiлi плямки паперу.

Там, на зеленій поверхні стола, він застигає на повний зріст, схрестивши руки на грудях й озираючи ошелешену залу впевненим оком полководця перед хвацькою кавалерійською атакою. Кілька хвилин напруженої тиші — такого тут точно ще не бачили! – і раптом гучні, нестримні оплески. Аплодують усі: ми, його колеги, учителі – консерватори за визначенням і навіть – з деякою затримкою – місцеве керівництво (так ось вона яка, ця сучасна столична професура!).

Проте це ще не кінець атракціону.

Досягнувши першої мети, замкнувши на собі відтепер максимально уважні погляди присутніх, чоловік пропонує їм на початку тренінгу розділитися на групи, а далі видає першу порцію команд – і як? Впевненою рукою він виводить їх дорогою французькою помадою на сліпучому глянці величезних дзеркал, а травневі пахощі бузку все ллються крізь прочинене вікно, остаточно «зриваючи дах» у зачарованій публіки. Вона – його, відтепер він може робити з нею все, що заманеться, і цієї довіри стане на всіх нас, аж поки сонце не сяде за обрій, залишивши цей дивовижний день наодинці з пізніми сутінками.

Так я вперше побачив у справі *Андрія Миколайовича Гірника*, який наче уособлює собою ту історичну добу, що її, користуючись слівцем *Алена Турена* і підкреслено ігровими інтуїціями «віку джазу», можна було б назвати добою «повернення дієвця».

Кремезний, але й швидкий, з йоржиком сивого волосся на скульптурній голові римського сенатора чи бувалого морського вовка (як йому пасував би кашкет капітана далекого плавання!), могутніми плечима борця і пружною, розгонистою ходою рисака-фаворита, він відверто поспішає жити, проте водночас цінує радість мирного супокою. Син і брат відомих українських письменників, *Миколи й Павла Гірників*, він – плоть від плоті своєї землі, чий звичай й потаєні голоси добре знала й уміла почути його мати, *Тамара Дмитрівна*, – талановитий етнограф, з якою *Андрій Миколайович*, здається, й досі, за двадцять років по її відходу до кращого зі світів, перебуває у звичному для всіх небайдужих синів містичному в'язку. Мабуть, ті голоси озиваються йому й сьогодні, коли він твердою рукою впорядковує свій сад або елегантно вправляється у розведенні екзотичних плодів на підвіконні свого професорського кабінету.

Продукт старого університетського вишколу, коли викладач добре знав, нащо він з'явився в аудиторії й куди «пливе корабель», *Гірник*, натомість, залишається вкрай чутким до сучасних активних методик, надаючи очевидну

перевагу живому спілкуванню й ігровим навчальним практикам перед буркотливим теоретизуванням.

Незважаючи на книги, статті, рекомендовані МОН'ом посібники й високе професорське звання, що створили йому ім'я як одному з провідних конфліктологів країни, він аж ніяк не є суто кабінетним вченим. Знання як предметна ствердженість думки для самої себе в її повній і остаточній байдужості до будь-яких своїх подальших життєвих втілень (ось чому етичні проблеми науки завжди виявляються для цієї ж таки науки спеціальним окремим питанням) ніколи не було для нашого героя останньою зупинкою в його пізнавальних манд/трах. Цим він нагадує мені ще одного знаменитого персонажа Києво-Могилянської академії, нині покійного професора філософії *Вілена Сергійовича Горського*, який теж, здається, залишався загалом байдужим до абстрактного знання, але дуже цінував саме ті дивовижні моменти фактичного об'єднання знання й життя, що їх давні греки колись назвали *софією*.

Тож життя, цей дивовижний синтез усієї можливої логіки й усього можливого алогізму, де жорстка необхідність розумних схем побраталась із зовні безладною ймовірністю їхніх повсякденних відтворень, де витончене мистецтво доведення віддзеркалюється в бойовому мистецтві переконання, а риторика підказує нові, принципово ігрові форми мовленнєвої поведінки, запліскує цього сивовусого капітана повнотою переживань, яким він віддається з мудрим азартом завзятого бійця. Саме тому *Андрій Гірник* передусім *проектна* людина; він проектує світ як принципово *свій*, де розмірена усталеність традицій поступається місцем творчій вітальності середньовічної «пані Аventura» — тієї єдності слова і діла, яка торує шлях від перших хрестових походів до знаменитої стратегії «сродної праці» у виконанні ще одного вітчизняного мандрівника, *Григорія Сковороди*.

Чи є у нашого ювіляра слабкості? Авжеж.

Найперше, як кожному дієвцю, власне – актору, йому потрібна публіка, в якій він міг би віддзеркалюватися, наче в тих дзеркалах, зі згадки про які починався цей опускул. Проте публіка часто-густо жорстока: і подвиги, й марнославство свого героя вона воліє судити за власним смаком і з огляду на ті ідеали, що до снаги їй самій. І тоді потрібна неабияка мужність, аби крізь її огуду чи оплески вперто прямувати до шуканої власної «межі Африки», як обмовився колись відомий європейський розумник *Умберто Еко*. Сподіваюся, цієї мужності стане капітану *Гірнику*.

З іншого боку, будь-який життєвий активіст перебуває в захваті від самого руху, проте речі остаточно визначаються саме у спокої. Тож вельми важливо вміти вчасно зупинитися, аби серед безлічі нічних зірок знайти ту єдину, шляхову, що зрештою дозволить остаточно визначити курс, впіймати правильний вітер і прийти до своєї гавані під власним вимпелом. Чомусь мені здається, що капітан *Гірник* загалом у ладах із зоряним небом і старими секстантами, а цей світ все одно «так складно облаштований, що дивитися на нього можна тільки з моря» (*А. Перес-Реверте*).

Нарешті, досвід морського бувальця інколи обертається сентиментальністю і сторожкістю, щойно він зійде на берег і потрапить до світу без звичних маяків, звірених карт і навігаційних знаків, що спасають від підступних скель у кабельтові від носа. Проте ті, хто вижив і не втратив себе у «ревучих 40-х» (досвідчені моряки знають, що я маю на увазі), чи то пак у наших «буремних 90-х», не бояться здаватися сентиментальними, а сторожкість – рідна сестра розумної обережності є значущою складовою східної «культури воїна», на якій добре знається наш капітан, адже *Expertus metuit*, або ж «Хто звідав – стережеться!» (*Горацій*).

Так слабкості обертаються продовженням сильних боків його багато обдарованої натури справжнього Лева.

Яскравий представник цього царського знака, знака політиків, дипломатів, режисерів, театральних постановників, адміністраторів і президентів, він, попри всю свою пристрасність, добре знається на арифметиці й церемоніях, уміє узгоджувати розум із силою, ризик із чеснотами, амбіційний пошук статусу й перших ролей – з удачністю і командною грою, успішність – із триманням удару, гордість – із працездатністю, зиск – зі щедрістю, любов – зі святом, темряву – зі світлом, а бажання володарювати – з великодушністю й ніжною лагідністю. Взагалі він – всіх мрія розумних начальників і страшний сон будь-якого бундючного самодура.

Відтак *Андрій Миколайович Гірник*, в іменній формулі якого щасливо зійшлися мужність, звитяга і працелюбство, конфліктолог-епікуреєць, модератор провокативного міждисциплінарного дискурсу і магістр тонкої інтелектуальної гри «на замирення в кінцевій перемозі розуму», має повне право втішатися на черговому проміжному фініші. Життя його в нашій країні тотально недоголублених людей все ще не набуло остаточної прозорості, але воно триває як принадна обіцянка спокусливої пригоди, де збувається доля, гартується власна справжність і повертаються борги (кінцеве нагадування йому про жіночу помаду – див. початок).

Сподіваюся, наш капітан знову буде «в призах», країна спроможеться не пропустити свого чергового розумника (їх усюди небагато!), а той, хто склав йому цей скромний енкомій, був щасливий прислужитися красній справі добрим словом.

Manum de tabula – час поставити крапку!

Юрій Сватко⁵

⁵ Сватко Юрій Іванович – доктор філологічних наук, професор, завідувач міжнародної кафедри ЮНЕСКО «Права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами» в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

Андрій Миколайович Гірник.
Основні дати життя і діяльності.

- 8 серпня 1950 р.** – народився у м. Хмельницькому (тоді Проскурів).
- 1967 р.** – закінчив середню школу.
- 1969 р.** – призер чемпіонату УРСР в класі «Летючий голландець».
- 1970 р.** – чемпіон КДУ ім. Т. Г. Шевченка з класичної боротьби.
- 1972 р.** – закінчив філософський факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.
- 1972–74 рр.** – старший редактор редакції Історії, філософії і права Головної редакції Української Радянської Енциклопедії.
- 1974–76 рр.** – асистент кафедри філософії Львівського політехнічного інституту.
- 1976–79 рр.** – аспірант кафедри філософії Львівського державного університету.
- 1979–84 рр.** – старший науковий співробітник Інституту психології МО УРСР.
- 1982 р.** – захист кандидатської дисертації на тему «Методологічні проблеми формування творчого мислення у студентської молоді».
- 1984–94 рр.** – старший викладач кафедри філософських питань біології та медицини Київського інституту удосконалення лікарів.
- 1994 р.** – старший викладач кафедри кримінальної психології Академії МВД України.
- 1994 – 2001 рр.** – професор кафедри психології та конфліктології Київського військового гуманітарного інституту Академії збройних сил України.
- 1995 р.** – дотепер – президент Товариства конфліктологів України.
- 2001 р.** – присвоєно звання професора за кафедрою психології та конфліктології.
- 2001 – 2002 рр.** – професор кафедри філософії НУ "Києво-Могилянська академія".
- 2002 – 2008 рр.** – завідувач кафедри психології, педагогіки та конфліктології НУ "Києво-Могилянська академія".
- 2003 р.** – книжка А. Гірник, А. Бобро «Конфлікти: структура, ескалація, залагодження» стала лауреатом конкурсу «Книжка року».
- 2008 р.** – дотепер - професор кафедри зв'язків з громадськістю, психології та педагогіки НУ "Києво-Могилянська академія"
- 2008 р.** – призер змагань ветеранів вітрильного спорту Палацу піонерів у класі «420».
- 2009 р.** – дотепер - директор Інституту післядипломної освіти НаУКМА (за сумісництвом).

Розділ І.

Література про діяльність А. М. Гірника

1997

1. Календар-довідник 1997-1998 навчальний рік / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : Києво-Могилянська академія, 1997.

Про А. М. Гірника :

1997. – С. 44

1998. – С. 60

1999. – С. 59, 70

2000. – С. 62, 71

2001. – С. 68

2002. – С. 68, 149, 165, 167

2004. – С. 72, 145

2005. – С. 76, 150

2006. – С. 81, 163

2008. – С. 80, 167

2009. – С. 81, 169

1998

2. *Бріскін Ю. А.* Оцінювання готовності спортсмена до оптимального рішення в ситуації спортивного двобою : на матеріалі дослідження спортсменів-фехтувальників : автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.07. – К. : [Б. в.], 1998. – 23 с.

Про *А. М. Гірника*, як одного з дослідників проблеми прийняття та інформаційної підготовки рішень. – С. 3.

3. *Гірник Андрій Миколайович* : [Коротка бібліогр. довідка] // Хто є хто в українських суспільних науках / Київ. наук. т-во ім. П. Могили, Аналіт.-дослід. центр «АНОД». – К. : «К.І.С.», 1998. – С. 78–79.

4. Товариство конфліктологів України // Там само. – С. 515–516.

Гірник А. М. – Президент всеукраїнської громадської організації «Товариство конфліктологів України», редактор бюлетеня «Конфліктологічна експертиза : теорія і методика».

2001

5. Общая конфликтология : учеб. пособие для студ. высших учеб. заведений / под общ. ред. *И. В. Ващенко, С. П. Гиренко*. – 2-е изд. доп. – Х. : Оригинал, 2001. – 383 с.

Автори посібника висловлюють щире подяку кандидату філософських наук *Андрію Миколайовичу Гірнику* за участь в підготовці видання. – С. 3 ;

Згадка про *А. Гірника* – одного з вітчизняних дослідників, який вивчає проблему конфліктів. – С. 45.

2004

6. Демократизація країни : соціально-психологічний вимір // Соціальна психологія. – 2004. – № 1. – С. 3–4.

Кандидат філософських наук, професор Національного університету «Києво-Могилянська академія» *А. М. Гірник* взяв участь в науково-практичній конференції «Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні», яка відбулася 18 листопада 2003 року в Києві.

2005

7. Соціально-психологічні чинники виникнення міжособистісних конфліктів у ранньому юнацькому віці : автореф. дис. ... канд. психолог. наук : 19.00.07 / *Л. П. Матяш-Заяц* ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – 21 с.

Професор *Гірник А. М.* один із провідних вчених України, який активно розробляє проблему конфліктів.

8. Список учасників конференції «Формування української моделі відновного правосуддя» // Формування української моделі відновного правосуддя : міжнар. конф., м. Київ, 10-11 лют. 2005 р. / Укр. центр порозуміння, Верховний суд України, Акад. суддів України. – [К. : б. в.]. – С. 7–11.

Гірника А. М. зазначено в списку учасників конференції «Формування української моделі відновного правосуддя». – С. 7.

2007

9. *Турніна О.* Перші Коломінські читання // Соціальна психологія. – 2007. – № 3. – С. 162–163.

Гірник А. М., завідуючий кафедрою психології, педагогіки та конфліктології Національного університету „Києво-Могилянська академія”, взяв участь в I Коломінських читаннях, присвячених пам’яті вченого, доктора психологічних наук, професора Наума Львовича Коломінського.

2008

10. *Бучко В. Б.* Практичне значення конфліктологічної експертизи спорів між юридичними особами, однією з яких є орган державного управління // Конфліктологічна експертиза : теорія і методика / Ін-т пед. освіти дорослих АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 6 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) та ін.]. – К. : [б. в.], 2008. – С. 26–31.

В своїх працях *А. М. Гірник* висвітлює теоретичні та практичні основи застосування конфліктологічної експертизи. – С. 27.

11. "Якщо українці нікого не бояться, то, справді, навіщо їм НАТО?" // Україна на шляху до НАТО. – 2008. – 8 серп. (№ 30). – С. [2].

Професор Національного університету "Києво-Могилянська академія" *Андрій Гірник* презентував результати дослідження "Безпека України – ймовірні загрози", проведеного фондом "Демократичні ініціативи".

2009

12. Ответы на вопросы, заданные Оргкомитетом конференции по проблемам высшего образования. Международный опрос, 2008 год // Знание. Понимание. Умение. – 2009. – № 1. – С. 19–25.

Професор *Гірник А. М.* взяв участь в міжнародному опитуванні організованому Оргкомітетом V міжнародної конференції «Высшее образование для XXI века». – С. 21.

Розділ II.

Хронологічний покажчик друкованих праць А. М. Гірника 1973

13. Могучий талант : к 1000-летию со дня рождения Беруни // Правда Украины. – 1973. – 4 окт. (№ 234). – С. 4.

1974

14. Життя і філософія видатного вченого [I. Канта] // Молода гвардія. – 1974. – 8 трав. (№ 90). – С. 3.

1975

15. *Наука і мистецтво жити // Молода гвардія. – 1974. – 5 січ.

16. Прометей : к 375-летию со дня гибели Джордано Бруно // Комсомольское знамя. – 1975. – 16 февр. (№ 34). – С. 4.

1976

17. *Методические указания к изучению работ классиков марксизма-ленинизма : для студентов-иностранцев / Дьячкова Н. М., Князевский Б. Г., Гирнык А. Н. ... [и др.] ; Львов. политехн. ин-т. – Л. : ЛПИ, 1976.

18. *Методические указания по курсу исторического материализма / Дьячкова Н. М., Воловик М. К., Гирнык А. Н. ... [и др.] ; Львов. политехн. ин-т. – Л. : ЛПИ, 1976.

19. *Плани семінарських занять по курсу діалектичного та історичного матеріалізму з методичними вказівками / Джигіль Е., Казакова М. Ф., Гірник А. М. ... [та ін.] ; Львів. політехн. ін-т. – Л. : Л., 1976.

1977

20. Архетип // Українська радянська енциклопедія / голов. ред. М. П. Бажан. – Вид. 2-ге. – К. : Головна редакція УРЕ, 1977. – Т. 1 : А – Борона. – С. 263.

21. *Плани семінарських занять по курсу діалектичного і історичного матеріалізму з методичними вказівками / Дьячкова Н. М., Джигіль Е. І., Гірник А. М. ... [та ін.] ; Львів. політехн. ін-т. – Л. : ЛПІ, 1977.

1978

22. Архетип // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. Бажан М. П. – К. : Главная редакция УСЭ, 1978. – Т. 1 : А – Борона. – С. 266. – Без зазначення автора.

23. Подготовка будущего руководителя. Культура социалистического общества и культура личности // Общественное сознание и культура : тез. докл. науч. конф. / [отв. ред. А. И. Горячева] ; Философ. о-во СССР, Эстон. отд-ние. – Таллин : [б. и.], 1978. – С. 59-61.

1979

24. Воображение // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. Бажан М. П. – К. : Главная редакция УСЭ, 1979. – Т. 2 : Боронирование – Геродот. – С. 329–330. – Без зазначення автора.

25. Дзэн (Чань) и современные проблемы педагогики творческого мышления // Вопросы истории литератур Востока. Фольклор, классика, современность : сб. ст. :

[в 3 ч.] / [ред. *Д. С. Комиссаров ...* и др.] ; АН СССР, Ин-т востоковедения. – М. : Наука, 1979. – Ч. 1. – С. 236–246. – Библиогр. : С. 245–246 (16 назв.)

26. Роль эстетической диалектики в научном поиске и проблема формирования диалектического мышления у студенческой молодежи // Комплексный подход к научному поиску: проблемы и перспективы : крат. тез. к всесоюз. симпоз. (Свердловск, 28–30 нояб. 1979 г.) : [в 2 ч. / [редкол. : *О. Н. Жеманов, В. И. Корюкин (отв. ред.) ...* и др.]. – Свердловск : [б. и.], 1979. – Ч. 1. – С. 187–189. – Библиогр. 4 назв.

27. Роль праці у виникненні творчо-активної свідомості : матеріали на допомогу лекторам і пропагандистам / Хмельн. обл. орг. т-ва “Знання”. – Хмельницький, 1979. – 20 с.

1980

28. Конформізм і негативізм // Українська радянська енциклопедія / гол. ред. *М. П. Бажан*. – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1980. – Т. 5 : Кантата – Кулики. – С. 381. – Без зазначення автора.

29. *Философская традиция исследования творческой деятельности и марксистская концепция творчества. – Л., 1980. – Деп. в ИНИОН РАН СССР 21.04.80 г. ; № 5253. ; анот. Новая советская литература по общественным наукам. Философские науки. – 1980. – № 10.

1981

30. Конформизм и негативизм // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1981. – Т. 5 : Кетокислоты – Лахор. – С. 281. – Без зазначення автора.

31. Реалізація лєнінських принципів комуністичного виховання – основа підготовки творчо мислячих спеціалістів // Вісник Львівського університету. Серія суспільних наук / [редкол. : *О. П. Веремєєва ...* та ін.] ; М-во вищ. і середньої освіти УРСР. – Л. : Львів. держ. ун-т, 1981. – Вип. 18 : Діалектика процесу становлення комуністичної суспільно-економічної формації. – С. 93–98. – Бібліогр. : 7 назв.

1982

32. Идеал всесторонне развитой личности и задача повышения качества подготовки специалистов в развитом социалистическом обществе // Развитой социализм и коммунистический идеал : тез. Вторых всесоюз. филос. чтений молодых ученых "XXVI съезд и актуальные проблемы марксистско-ленинской философии" (Пушкино 31 мая - 3 июня 1982 г.) / [редкол. : *Жовтун Д. Г., Коваленко А. В., Бокань Ю. И.*] ; АН СССР, Филос. о-во СССР, Ин-т филос. АН СССР. – М. : [Б. и.], 1982. – С. 27-29.

33. Методологические проблемы формирования творческого мышления у студенческой молодежи : автореф. дис. ... канд. филос. наук : 09.00.01 / Львов. гос. ун-т. – Львов, 1982. – 25 с.

34. Методологические проблемы формирования творческого мышления у студенческой молодежи : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.01 / Львов. гос. ун-т. – Львов, 1982. – 202 с.

Згадка : *Антюшина М. О.* Обучение иноязычной профессиональной речи будущего учителя иностранного языка в процессе профессиональной подготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. – Пенза, 2006. – 181 с. : ил.

Згадка : *Шамсиева А. А.* Формирование творческой самостоятельности студентов в процессе обучения иностранному языку в неязыковых вузах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. – Казань, 2005. – 226 с. : ил.

Цит. : *Жук Л. В., Подаева Н. Г.* Проблема активизации мыслительной деятельности средствами информационных компьютерных технологий в современных исследованиях // Информатизация образования – 2007 : материалы междунар. науч.-практ. конф., 28-31 мая 2007 г. / [отв. за вып. *В. Г. Виноградский*] ; Федеральное агентство по образованию ... [и др.]. – Калуга : Калуж. гос. пед. ун-т им. К. Э. Циолковского, 2007. – Ч. 1. – С. 192–198.

35. Передбачення наукове / *А. М. Гірник, Б. Г. Кубланов* // Українська радянська енциклопедія / гол. ред. *М. П. Бажан.* – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1982. – Т. 8 : Олєфіни – Поплін. – С. 246.

36. Предвидение научное / *А. Н. Гирнык, Б. Г. Кубланов* // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1982. – Т. 8 : Остров – Продюсер. – С. 492-493.

37. Школа творчої уяви // Наука і суспільство. – 1982. – № 8. – С. 42-43.

1983

38. Рационализм // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1983. – Т. 8 : Проект – Семёновка. – С. 198. – Без зазначення автора.

39. Рациональное и иррациональное // Там само. – С. 198. – Без зазначення автора.

40. Раціоналізм // Українська радянська енциклопедія / гол. ред. *М. П. Бажан.* – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1983. – Т. 9 : Поплужне – Салуїн. – С. 292–293. – Без зазначення автора.

41. Раціональне та ірраціональне // Там само. – С. 293. – Без зазначення автора.

42. Самосознание // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1983. – Т. 9 : Проект – Семёновка. – С. 450.

43. Титченер Эдуард Брэдфорд // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1983. – Т. 11, кн. 1 : Счисление – Функционал. – С. 168.

44. Умение // Украинская советская энциклопедия / гл. ред. *Бажан М. П.* – К. : Главная редакция УСЭ, 1983. – Т. 11, кн. 1 : Счисление – Функционал. – С. 397.

1984

45. Культура и творческое мышление молодого учёного // IV Всесоюзные философские чтения молодых ученых «XXVI съезд КПСС и актуальные проблемы марксистско-ленинской философии» (4-8 мая 1984 г.) : тез. к конф. / [ред. кол. : *В. А.*

Малинин ... и др.] ; АН СССР ... [и др.]. – М., 1984. – Вып. VII : Философия, политика, культура. – С. 134–136.

46. Самосвідомість // Українська радянська енциклопедія / гол. ред. *М. П. Бажан.* – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1984. – Т. 10 : Салют-Стоговізі. – С. 16.

47. Тітченер [Е.-Б.] // Українська радянська енциклопедія / гол. ред. *М. П. Бажан.* – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1984. – Т. 11, кн. 1 : Стодола-Фітогеографія. – С. 268.

48. Уміння // Там само. – С. 485.

1986

49. Культура мышления и творческий потенциал личности // IV Московские Чтения молодых ученых : «Теоретико-методологические проблемы совершенствования социалистического общества»: тез. докл. / Филос. о-во СССР ... [и др.] ; [редкол. : *Шептулин А. П.* ... и др.]. – М. : [Б. и.], 1986. – Вып. 5 : Теоретико-методологические проблемы совершенствования социалистического общества. – С. 63-65

50. Гештальтпсихологія // Філософський словник / ред. *В. І. Шинкарук.* – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – С. 102–103.

51. Глибинна психологія // Там само. – С. 104–105.

52. Гра // Там само. – С. 107.

53. Любов // Там само. – С. 338.

54. Мода // Там само. – С. 392.

55. Мозок // Там само. – С. 397–398.

56. Норма моральна // Там само. – С. 400–401.

57. Передбачення // Там само. – С. 483.

58. Раціональне та ірраціональне // Там само. – С. 564

59. Сцієнтизм і антисцієнтизм // Там само. – С. 682.

1987

60. Плюралістична демократія // Політичний словник / ред. : *В. К. Врублевський, Л. М. Кравчук, А. В. Кудрицький.* – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1987. – С. 598–599. – Без зазначення автора.

1989

61. Представления врачей о “симпатичном” и “несимпатичном” пациенте // Психологическое обеспечение психического и физического здоровья человека : тез. докл. к VII съезду О-ва психологов СССР / [редкол. : *В. М. Русалов* ... и др.] ; АН СССР, О-во психологов СССР. – М. : [б. и.], 1989. – С. 102–103.

62. Творчество как объект социально-философского анализа // Творчество как предмет философского анализа : тез. докл. и выступлений на Всесоюзной межвуз. науч. конф., 12-13 окт. 1989 г., г. Киев. – Секция 1 : Социально-философские аспекты творчества / [ред. кол. : *Б. В. Новиков* (отв. за вып.) ... и др.] ; М-во высш. и среднего образования УССР ... [и др.]. – К. : [КПИ], 1989. – С. 10–12.

1990

63. О философском понятии “творчество” и условиях оптимизации творческой деятельности // Социально-философские и методологические проблемы развития духовного производства : тез. докл. республик. науч. конф. (Ульяновск, 3-5 окт. 1990 г.). – Ульяновск : [б. и.], 1990. – Ч. II / [редкол. : В. И. Белозерцев ... и др.] ; Филос. о-во СССР ... [и др.]. – С. 9–11.

64. Развитие научного знания и феномен парамедицины // Философские вопросы медицины и биологии : республик. межведомств. сб. / [редкол. : В. Д. Дышловой ... и др.] ; М-во здравоохранения УССР. – К. : Здоровье, 1990. – Вып. 22. – С. 105–110. – Библиогр. : 5 назв.

1991

66. Как повысить эффективность переговоров? / Инновац. политол. центр. – К., 1991. – 20 с. – (Библиотечка политологии).

65. *О перестройке преподавания философии в институтах усовершенствования врачей / *Гирнык А. Н., Кулиниченко В. Л.* // Оптимизация учебного процесса последипломного обучения врачей и провизоров. – К. : КГИУВ, 1991. – Вып. 1.

1992

67. Як досягти успіху у переговорах? // Пробудження (Хмельницький). – 1992. – Спец. вип. – 26 с.

1993

68. Метаконфлікт уявлень про національні інтереси України (психологічний аспект) / *Саламатов В. О., Гірник А. М., Косолапов В. Л.* // Природа, феноменологія та динаміка конфліктів у сучасному світі : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., 19-21 жовт., 1993 р. / М-во освіти України ... [та ін.]. – Чернівці, 1993. – Ч. 1. – С. 198–199.

69. Сприйняття загрози національної катастрофи і потенціал управлінських систем / *А. М. Гірник, В. О. Саламатов* // Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку : тези доп. наук.-практ. конф., 27-28 трав. 1993 р. / М-во освіти України ... [та ін.] – К., 1993. – Ч.1. – С. 97–98.

70. Утилізація опору групи в процесі навчання психології // Актуальні проблеми післядипломної освіти педагогічних кадрів у період відродження національної школи : тези доп. звітної наук. конф., 25-26 листоп. 1993 р. / [ред. кол. : С. В. Крисюк ... та ін.] ; М-во освіти України, Укр. ін-т підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти. – К. : [б. в.], 1993. – С. 41–43.

1994

71. *Діяльність менеджера освіти щодо попередження та розв’язання конфліктів в установах освіти // Психологічні основи менеджменту освіти : програма. – К. : УПКККО, 1994.

72. Економічна дезінтеграція та міжетнічні конфлікти (психологічні аспекти) / *Гірник А. М., Саламатов В. О.* // Культура та етнотика : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, черв. 1994 р. / Ін-т філос. НАН України. – К., 1994. – С. 10

73. Інтенсифікація і управління розумовою діяльністю групи експертів-аналітиків / *Гірник А. М., Саламатов В.О.* // Універсум людини: мислення, культура, наука : наук. конф. пам'яті заслуженого діяча наук України, доктора філос. наук. проф. М. О. Парнюка, 19-20 жовт. 1994 р. / НАН України, Центр гуманіт. освіти. – К. : [ЦГО НАН України], 1994. – IV секція : Людина, життя, доля. – С. 65–67.

74. Ментальність, пасіонарність і психологічний компонент національної безпеки України / *А. М. Гірник, В. О. Саламатов* // Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості : тези доп. та матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 18–23 черв. 1994 р. – К. – Луцьк : [б. в.], 1994. – Ч. I / ред. : *О. В. Киричук, О. П. Колесник, М.-Л. А. Чена* ; М-во освіти України ... [та ін.]. – С. 41–43.

75. Національні інтереси і суспільна злагода / *Андрій Гірник, Володимир Саламатов* // Демократичні вибори і відкрите суспільство : тези доп. конф., 13 лип. 1994 р. / Соц. служба центру «Демократичні ініціативи». – [К.] : [б. в.], 1994. – С. 15–19.

76. Національні інтереси України: структура суб'єктивних уявлень / *Гірник А., Саламатов В., Косолапов В.* // Вісник Академії наук України. – 1994. – № 1. – С. 72–76.

77. Психологічні особливості і поведінка ВІЛ-інфікованої молоді / *Гірник А. М., Пурік О. П.* // Девіантна поведінка неповнолітніх і молоді: можливості впливу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / Комісія у справах неповнолітніх при кабінеті міністрів України ... [та ін.] – Х., 1994. – С. 239–241.

78. Тренінг комунікативних умінь : (методичні рекомендації) / [*А. М. Гірник, І. Н. Шпалерчук*] ; М-во освіти України, Укр. ін-т підвищення кваліфікації керівних кадрів, Луц. міс. від. освіти ; [рец. *Н. Л. Коломінський*] – К. ; Луцьк : [ІОЦ Волин. АПК], 1994. – 34 с.

79. Уявлення управлінської еліти про національні інтереси України / *А. Гірник, В. Косолапов, В. Саламатов* // Українська нація і етнічні меншини: перспективи інтеграції в громадянське суспільство та майбутнє Східної Європи / Ін-т нац. відносин і політології НАН України, Наук. рада з проблем нац. відносин НАН України. – К., 1994. – С. 6–7.

80. Цілі і тактики поведінки на перерві ведучого тренінгу умінь // I Всеукраїнський конгрес з практичної психології : тези доп. і повідомлень, 27-30 верес. 1994 р. / Акад. пед. наук України ... [та ін.] – Херсон, 1994. – С. 112–113.

81. **Упоряд.** : Коммуникативная компетентность руководителя : метод. рекомендации / сост. : *Гирнык А. Н., Тименко Н. П., Савченко В. В., Авдеева И. Н.*; Севастоп. ин-т усовершенствования учителей. – Севастополь, 1994. – 18 с.

1995

82. *Дослідження особистості і психокорекція поведінки ВІЛ-інфікованих / *Гірник А. М., Пурік О. П.* // Збірник тез Першої національної науково-практичної конференції з проблем ВІЛ/СНІД з міжнародною участю, 24-26 січ. м. Київ. – К., 1995.

83. Колаборативний діалог // Словник-довідник термінів з конфліктології / [упоряд. : науковці каф. психології та соціології Чернів. держ. ун-ту і каф. заг. та

практ. психології Київ. військ. гуманіт. ін-ту ; за ред. : *М. І. Пірен, Г. В. Ложкіна, А. М. Гірника ... та ін.*] – Чернівці ; К. : [Чернів. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича], 1995. – С. 121.

84. Навчальна проєктивна гра // Там само. – С. 186.

85. Оценка эффектов массовой коммуникации с помощью метода фокусных групп / *Саламатов В. А., Гирнык А. Н.* // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : матеріали Всеукр. наук. конф., 29–31 трав. 1995 р. / [за заг. ред. *О. В. Киричука, М. І. Михальченка, М. М. Слюсаревського*] ; Укр. акад. політичних наук ... [та ін.]. – К., 1995. – С. 240–242.

86. *Системна трансформація суспільства та потреба в інноваційних змінах в управлінні / *Гірник А. М., Саламатов В.О.* // Уряду України. Президенту, законодавчій, виконавчій владі / НДІ «Проблеми людини», М-во освіти України ; [кер. автор. колективу *А. І. Комарова*]. – К. : Ін-т людини, 1995. – Т. 3.

87. Управління конфліктом в педагогічному процесі // Конфлікти в суспільстві: діагностика і профілактика : матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. конф., 17-20 трав. 1995 р. / [редкол. : *Пірен М. І.* (відп. ред.), *Гірник А. М.* ... та ін.] ; М-во оборони України ... [та ін.]. – К. ; Чернівці, 1995. – С. 337–342.

88. Уявлення українських офіцерів про взаємини українців і росіян // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : матеріали Всеукр. наук. конф., 29-31 трав. 1995 р. / [за заг. ред. *О. В. Киричука, М. І. Михальченка, М. М. Слюсаревського*] ; Укр. акад. політичних наук ... [та ін.]. – К., 1995. – С. 181–183.

89. Ред. : Конфлікти в суспільстві : діагностика і профілактика : матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. конф., 17-20 трав. 1995 р. / [редкол. : *Пірен М. І.* (відп. ред.), *Гірник А. М.* ... та ін.] ; М-во оборони України та ін. – К. ; Чернівці, 1995. – 545 с.

90. Ред. : Словник-довідник термінів з конфліктології / [упоряд. : науковці каф. психології та соціології Чернів. держ. ун-ту і каф. заг. та практ. психології Київ. військ. гуманіт. ін-ту ; за ред. : *М. І. Пірен, Г. В. Ложкіна, А. М. Гірника ... та ін.*] – Чернівці ; К. : [Чернів. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича], 1995. – 318 с.

91. Уклад. : Тренінг педагогічного спілкування : метод. поради для практ. психологів / уклад. *А. М. Гірник* ; Київ. військовий гуманіт. ін-т. – К. : КВГІ, 1995. – 36 с.

1996

92. Багатофакторна модель конфлікту // Діагностика та методика вирішення конфліктів у військовому середовищі : тези доп. другої наук.-метод. конф. слухачів / [відп. ред. : *М. І. Пірен, А. М. Гірник*] ; Київ. військ. гуманіт. ін-т. – [К.] : КВГІ, 1996. – С. 149–152.

93. Вальвація конфлікту // Теорія і практика запобігання та розв'язання конфліктів в умовах військової діяльності : тези доп. третьої наук.-практ. конф. слухачів, випускників, ад'юнктів, співробітників НЦ гуманіт. проблем та викладачів КВГІ / [відп. ред. : *М. І. Пірен, А. М. Зельницький*] ; Київ. військ. гуманіт. ін-т. – К. : КВГІ, 1996. – С. 34.

94. Духовність у період кризи / *Гірник А. М., Саламатов В. О.* // Уряду України, Президенту, законодавчій, виконавчій владі / НДІ «Проблеми людини», М-во освіти України ; [кер. автор. колективу *А. І. Комарова*]. – К. : Ін-т людини, 1996. – Т. 5 : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Людина і духовність»: аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. – С. 150–154. – Бібліогр. в підряд. прим.

95. Методологические аспекты поддержки принятия решений в кризисных ситуациях / *А. Н. Гирнык, В. А. Саламатов* // Українська психологія: сучасний потенціал : матеріали Четвертих Костюківських читань, 25 верес. 1996 р. В 3 т. – К. : [ДОК-К], 1996. – Т. 1. – С. 248–258. – Бібліогр. : С. 258 (11 назв).

96. Організація соціально-психологічного тренінгу до адаптації молодого поповнення до умов військової служби / *А. М. Гірник, С. М. Осадчий* // Діагностика та методика вирішення конфліктів у військовому середовищі : тези доп. другої наук.-метод. конф. слухачів / [відп. ред. : *М. І. Пірен, А. М. Гірник*] ; Київ. військ. гуманіт. ін-т. – [К.] : КВГІ, 1996. – С. 51–52.

97. Основи психопедагогіки : навч. посіб. / Київ. військовий гуманіт. ін-т. – К. : КВГІ, 1996. – 136 с.

Згадка : *Кульбабська Ю. В.* Зовнішні і внутрішні конфлікти при викладанні курсу «Українська мова професійного спрямування» у ВНЗ України // Конфліктологічна експертиза : теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 5 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К. : [б. в.], 2008. – С. 103–112. – Бібліогр. : С. 18 назв.

98. *Погляди української еліти на шляхи реалізації національних інтересів і функції управління / *А. М. Гірник, В. О. Саламатов* // Національна еліта та інтелектуальний потенціал України : тези доп. міжнар. наук. конф., м. Львів, 18-20 квіт. 1996 р. – Л. : [б. в.], 1996. – С. 143–144.

99. Под знаком черныбыльской звезды. Психотравматические последствия социально-экономического кризиса / *Гирнык А. Н., Саламатов В. А.* // Підтекст. – 1996. – № 18. – С. 26–29.

100. Попередження соціально-політичних конфліктів як важливий елемент національної стратегії України / *Бобро А. Ю., Гірник А. М.* // Теорія і практика запобігання та розв'язання конфліктів в умовах військової діяльності : тези доп. третьої наук.-практ. конф. слухачів, випускників, ад'юнктів, співробітників НЦ гуманіт. проблем та викладачів КВГІ / [відп. ред. : *Пірен М. І., Зельницький А. М.*] ; Київ. військ. гуманіст. ін-т. – К. : КВГІ, 1996. – С. 34.

101. Проблема творчості та підготовки до творчості в історії культури // Уряду України, Президенту, законодавчій, виконавчій владі / НДІ «Проблеми людини», М-во освіти України ; [кер. автор. колективу *А. І. Комарова*]. – К. : Ін-т людини, 1996. – Т. 5 : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Людина і духовність» : аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. – С. 277–279. – Бібліорг в підряд. прим.

102. *Соціальна напруженість в суспільстві і демографічна ситуація в регіоні / *Гірник А. М., Саламатов В. О.* // Демографічна ситуація в Карпатському регіоні:

реальність, проблеми, прогнози на XXI століття : тези міжнар. наук.-практ. конф., 15-18 трав. 1996 р. / ред. *В. І. Докаш* ; Чернів. держ. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 1996.

103. Управління конфліктом (соціально-психологічний аспект) // Світ безпеки. – 1996. – № 9. – С. 27-44.

104. Феномен агресивного поведіння и методика его діагностики в воинской среде / *А. Н. Гирнык, О. А. Карпенко* // Діагностика та методика вирішення конфліктів у військовому середовищі : тези доп. другої наук.-метод. конф. слухачів / [відп. ред. : *М. І. Пірен, А. М. Гірник*] ; Київ. військ. гуманіт. ін-т. – [К.] : КВГІ, 1996. – С. 36–38.

105. *Фокусна група як метод виявлення конфліктних установок сторін навчального процесу // II з'їзд Товариства психологів України : тези секції “Психологія конфлікту”. – К., 1996.

106. Ред. : Діагностика та методика вирішення конфліктів у військовому середовищі : тези доп. другої наук.-метод. конф. слухачів / [відп. ред. : *М. І. Пірен, А. М. Гірник*] ; Київ. військ. гуманіт. ін-т. – [К.] : КВГІ, 1996. – 172 с.

1997

107. Завдання і принципи конфліктологічної експертизи // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.)... та ін.] ; Т-во конфліктологів України, Укр. благод. фонд підтримки недержавних некомерц. орг. «Третій сектор». – К., 1997. – Вип. 1. – С. 5–10.

108. Информационная поддержка принятия государственных решений в кризисных ситуациях / *Гирнык А. Н., Саламатов В. А.* // Конфликтология: проблемы, методы, перспективы / под ред. : *Сенюшкиной Т. А., Шевцова А. Г.* ; Открытый Тавр. колледж, Крым. отд-ние О-ва конфликтологов Украины. – Симферополь : Изд-во Полиграф. центра Открытого Тавр. колледжа, 1997. – С. 6–19. – Библиогр. : С. 18–19 (11 названий).

109. Методичні аспекти дослідження соціальних та навчальних установок методом фокус-груп // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. – 1997. – № 2 : Матеріали щорічної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування державного управління» 29 травня 1997 р. : темат. вип. – С. 53–59. – Библиогр. : 3 назви.

110. Основи конфліктології : навч.-метод. посіб. / [уклад. *М. І. Пірен*, відп. за вип. *А. М. Гірник*] ; Київ. військ.- гуманіт. ін-т. – К. : КВГІ, 1997. – 92 с.

111. Соціально-психологічний тренінг міжособистісного спілкування / *Гірник А. М., Федорчук В. П.* // Етнонаціональний розвиток в Україні та стан української етнічності в діаспорі: сутність, реалії конфліктності, проблеми та прогнози на порозі XXI століття : матеріали п'ятої міжнар. наук.-практ. конф., 22–25 трав. 1997 р. / [ред. *А. Я. Боднар*] ; М-во оборони України, Київ. військ.-гуманіт. ін-т ... [та ін.]. – К. ; Чернівці, 1997. – Ч. 2. – С.155–158.

112. Управління спілкуванням і технологія переговорів / *А. Гірник, А. Бобро* // Командор. – 1997. – № 2. – С. 32–33 ; № 3–4. – С. 23–25.

113. Ред. : Конфліктологічна експертиза: теорія і методика / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.)... та ін.] ; Т-во конфліктологів України, Укр. благод.

фонд підтримки недержавних некомерц. орг. «Третій сектор». – К., 1997. – Вип. 1. – 187 с.

114. *Stratagy of Adaptation to Crisis and Historical ExPerience of Ukraine / A. Girnyk, Salamatov V. // Fifth European Congress of Psychology. – Dublin. –1997. – 6–11 July.

115. The Chaos-Cosmos Transformation Cycle with Special Reference to the Chernobel Disaster : Toward the Ultimate Reality and Meaning of the Ukraine / A. Girnyk, Y. Milov, V. Salamatov // Ultimate Reality and Meaning Journal. – 1997. – Vol. 20, no. 2–3 : Central European Studies. – P. 196–204.

1998

116. Дослідження групових симпатій та пріоритетів виборців України / Гірник А. М., Саламатов В.О. // Проблеми безпеки української нації на порозі ХХІ сторіччя : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 22-23 жовт., 1998 р. / М-во оборони України ... [та ін.] – К. ; Чернівці, 1998. – Ч. I. – С. 137-143. – Бібліогр. : С. 143.

117. Конфліктологічна експертиза проблем державного управління за допомогою «м'яких» методів оцінки громадської думки / А. Гірник, В. Саламатов // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентові України / за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева ; Укр. акад. держ. управління при Президентові України. – К. : [УАДУ], 1998. – Вип.1 : Реформування державної служби в Україні: стан, проблеми та перспективи. – С. 204–216. – Бібліогр. : С. 215–216 (9 назв).

118. Посередництво в трудових конфліктах / Центр соц. досліджень імені В. Старосольського. – К. : [Стилос], 1998. – 52 с. – Бібліогр. в кінці розд.

119. Теорія і методика проведення фокусних груп : навч. посіб. для слухачів ун-ту / Київ. військ. гуманіт. ін-т. – К. : КВГІ, 1998. – 31 с.

120. Фокус-групи як метод глибокого зондування громадської думки / Гірник А., Саламатов В. // Виборчі технології : зб. матеріалів / упоряд. В. Ціон. – К. : TV Новинар, 1998. – С. 101–109.

1999

121. Переговори за участю незалежного посередника // Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України, Т-во конфліктологів України. – Вип. 2 : Конфліктологічна експертиза та посередництво в трудових конфліктах / [редкол. : А. М. Гірник (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К. : [Т-во конфліктологів України], 1999. – С. 78–93. – Бібліогр. : С. 93 (8 назв).

122. Розвиток демократичних процесів і посилення ролі установ, що захищають права людини і сприяють вирішенню конфліктів // Україна–Європа: назустріч новому тисячоліттю (права людини, мир, демократія, толерантність, взаєморозуміння між народами) / [ред. кол. Ю. І. Сватко (голова)... та ін.] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Б-ка міжнар. каф. ЮНЕСКО. – К. : Стилос, 1999. – С. 58–65. – Бібліогр. : С. 64–65 (27 назв). – Рез. англ.

123. Роль контролю в державному управлінні та забезпеченні прав найманих працівників: перспективи соціального партнерства в Україні / *Гірник А. М., Саламатов В.О.* // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 1999. – № 2. – С. 269–276. – Бібліогр. : С. 275–276 (15 назв).

124. Як досягти успіху в переговорах // Профспілки України. – 1999. – № 3. – С. 77–89.

125. Ред. : Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та управління конфліктами НаУКМА. – Вип. 2 : Конфліктологічна експертиза та посередництво в трудових конфліктах / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К. : [Т-во конфліктологів України], 1999. – 116 с.

2000

126. *Програма изучения дисципліни «Теория и практика психологического тренинга» / [*Гирнык А. Н., Туринина Е. Л.*] ; МАУП. – К. : [МАУП], 2000. – 11[1] с.

2001

127. *Основи конфліктології (для вчителів ліцеїв) // «Новій Україні – нових вчителів» : (курс підвищення кваліфікації вчителів закладів нового типу). – К., 2001. – С. 1–36. – (Препринт).

128. Основи конфліктології : [конспект лекцій] / Нац. акад. оборони України, Військ. гуманіт. ін-т. – К. : ВГІ НАОУ, 2001. – 70, [2] с. – Бібліогр. : С. 66-70 (80 назв).

129. Тренінг комунікативних умінь (методичні матеріали) / *А. М. Гірник, І. Н. Шпалерчук* // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 1. – С. 21–24 ; № 2. – С. 11–16.

2002

130. Конфліктологічна експертиза: специфіка і принципи // Актуальні проблеми психології : [зб. наук. пр.]. – К., 2002. – Т. 1 : Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія, ч. 6 / за ред. *Максименка С. Д., Карамушки Л. М.* ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – С. 125–128.

131. Методика конфліктологічної експертизи ситуації в регіоні // Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 3 : Методика конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К. : [Т-во конфліктологів України], 2002. – С. 24–29. – Бібліогр. : 2 назв. – Рез. англ.

132. Методика конфліктологічної експертизи ситуації у регіоні // Майбутнє України: проблеми і перспективи : матеріали наук.-практ. конф. / [наук. ред. *Атаманчук Г. А.*] ; Рівнен. обл. молодіжна орг. «Форум інтелектуальної еліти», Рівнен. ін-т слов'янознавства. – Рівне, 2002. – С. 27–32.

133. Ред. : Наукові праці. Серія «Педагогічні науки» / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія», ред. *А.*

М. Гірник (член ред. кол. серії) ... [та ін.] – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2002. –

2003

134. Взаємодія суспільства і влади в обстоюванні прав та основних свобод в Україні // Права людини в Україні : стан справ, проблеми, перспективи / [редкол. : Ю. І. Сватко, А. М. Гірник, С. М. Квіт ... та ін.]. – К. : КМ Академія, 2003. – Розд. 3 / [упоряд. А. М. Гірник]. – С. 69–108. – (Бібліотека міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА).

135. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження / А. Гірник, А. Бобро ; Укр. акад. держ. упр. При Президентові України, Центр досліджень адміністративної реформи. – К. : Основи, 2003. – 172 с. – (Актуальні проблеми державної політики).

Згадка : Как обратить конфликт во благо / Василий Григоренко // 2000. – 2003. – 19–25 сент. – С. С1.

Згадка : Тернавська Т. А. Дослідження латентної конфліктності при викладанні психологічних дисциплін // Конфліктологічна експертиза : теорія та методика / [редкол. : А. М. Гірник (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.] ; Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 5 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи. – К. : [Т-во конфліктологів України], 2006. – С. 120–124. – Бібліогр. : 7 назв.

Згадка : Чудова сімка: за версією експертів «Книжник-Review» [книжка «Конфлікти: структура, ескалація, залагодження» за результатами резонанс-рейтингу експертів «Книжник-Review» посіла 6 місце] // Книжник-Review. – 2003. – № 10. – С. 4–5.

136. Конфликтологическая экспертиза // Журнал практикующего психолога. – 2003. – № 9. – С. 146–156. – Библиогр. : 5 назв.

137. Моніторинг громадської думки в сфері прав людини // Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні : [матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, листоп. 2003 р.] / [редкол. : Максименко С. Д. ... та ін.] ; Укр. центр політ. менеджменту, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : Укр. центр політ. менеджменту, 2003. – С. 459–470. – Бібліогр. : 2 назви.

138. Права людини в Україні : погляд з середини : звіт про результати дослідження. – К., 2003. – 40 с. – (Сер. : «Бібліотека міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА»). – (Препринт).

139. Соціальні і психологічні корені конфліктів у працях Платона і Аристотеля // Психологічні перспективи = Psychological Prospects. – 2003. – № 4. – С. 87–92. – Бібліогр. : С. 92 (7 назв).

140. Уніфікація опису конфлікту та його аналіз // Актуальні проблеми психології : [зб. наук. пр.]. – К. : [Міленіум], 2003. – Т. 1 : Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія, ч. 10 / за ред. Максименка С. Д., Карамушки Л. М. ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – С. 15–17. – Бібліогр. : 5 назв.

141. Ред. : Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 3 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К. : [Т-во конфліктологів України], 2003. – 100 с. – Бібліогр. в кінці ст.

142. Ред. : Соціальна психологія : наук. журн. / Укр. центр політ. менеджменту, Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова ; гол. ред. *Шайгородський Ю. Ж.* – К., 2001. –

2003. – № 1– № 3. – Член ред. кол.

2004. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2005. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2006. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2007. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2008. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2009. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2009. – № 1– № 6. – Член ред. кол.

2010. – № 1. – Член ред. кол.

143. Упоряд. : Права людини в Україні: стан справ, проблеми, перспективи / [упоряд. *А. М. Гірник* ... та ін. ; редкол. : *Ю. І. Сватко, А. М. Гірник, С. М. Квіт* ... та ін.]. – К. : КМ Академія, 2003. – 174 с. – (Бібліотека міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА).

2004

144. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження : навч. посіб. / *А. Гірник, А. Бобро* ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України, Центр досліджень адміністрат. реформи. – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Основи, 2004. – 172 с. – Бібліогр. : С. 163–172 (160 назв). – (Актуальні проблеми державної політики).

Рец. на кн. : *Татенко В.* Що таке конфлікт і як його залагодити // Соціальна психологія. – 2004. – № 5. – С. 162–163.

145. Конфліктологічна експертиза: від мистецтва до технології // Соціальна психологія. – 2004. – № 2. – С. 100–110. – Бібліогр. : 6 назв.

146. Опыт организации изучения конфликтологических дисциплин в Национальном университете «Киево-Могилянская академия» // Современная конфликтология: пути и средства содействия развитию демократии, культуры мира и согласия : тез. докл. и выст. на II Междунар. конгр. конфликтологов, 30 сент. – 2 окт. 2004 г. – СПб. : Наука, 2004. – Т. 2. – С. 99–100.

147. Ред. : Магістеріум / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Магістерські програми. – К. : КМ Академія, 2004. –

2004. – Вип. 16. – Вип. 17. – Член заг. редкол.

2005. – Вип. 18. – Вип. 21. – Член заг. редкол.

2006. – Вип. 22. – Вип. 25. – Член заг. редкол.

2007. – Вип. 26. – Вип. 29. – Член заг. редкол.

2008. – Вип. 30. – Вип. 33. – Член заг. редкол.

2009. – Вип. 34. – Вип. 35. – Член заг. редкол.

148. Ред. : Наукові записки / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : КМ Академія, 2004. –

2004. – Т. 26. – Т. 35. – Член заг. редкол.

2005. – Т. 36. – Т. 48. – Член заг. редкол.

2006. – Т. 49. – Т. 60. – Член заг. редкол.

2007. – Т. 61. – Т. 73. – Член заг. редкол.

2008. – Т. 74. – Т. 86. – Член заг. редкол.

2009. – Т. 87. – Т. 97. – Член заг. редкол.

149. Ред. : Наукові записки. Серія «Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота» / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : КМ Академія, 2004. –

2004. – Т. 33. – 78 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2005. – Т. 47. – 88 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2006. – Т. 59. – 72 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2007. – Т. 71. – 79 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2008. – Т. 84. – 72 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2009. – Т. 97. – 80 [3] с. – Гол. ред. кол. темат. вип.

2005

150. Конфліктологічна експертиза: теорія і методика // Соціальна психологія. – 2005. – № 2. – С. 175–176.

151. Настрої політично індіферентних виборців на початку президентської виборчої кампанії 2004 року та перед першим туром голосування // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – К., 2005. – Вип. 4 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи. – С. 119–126.

152. Політичний менеджмент. Теорія та практика політтехнологій / *Геннадій Атаманчук, Андрій Гірник*. – [2-ге вид., випр. та доп.]. – Рівне : Перспектива, 2005. – 295 с. – Бібліогр. : С. 287–289 (71 назва). – **Із зм. :** *Гірник А.* Фокус-групи у виборчій кампанії. – С. 105–126.

Згадка : Архітектоніка образу ефективного політика: репрезентації в політичній свідомості молоді / *Наталія Дембицька, Олеся Валюк* // Соціальна психологія. – 2007. – № 2. – С. 29–40.

153. Соціально-психологічна експертиза ціннісно-когнітивної складової політичної поведінки кримчан / *Гірник А. М., Саламатов В. О.* // Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / [редкол. темат. вип. : *Гірник А. М.*... та ін., упоряд. *Голубєва М. О.*] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – Т. 47. – С. 39–45. – Бібліогр. : С. 44 (10 назв).

154. Ред. : Відновне правосуддя в Україні : щокв. бюл. / ред. рада : *П. П. Пилипчук, І. І. Ємельянова, А. М. Гірник* ...[та ін.]. – 2005. –

2005. – ч. 1–4.

2007. – ч. 1(5) – 4 (8)

2008. – ч. 1 (9) – 4 (12)

2009. – ч. 1–2 (13) – 3–4 (14)

155. Ред. : Конфліктологічна експертиза : теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 4 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К., 2005. – 146 с. – Бібліогр. в кінці ст.

2006

156. Гуманитарная и конфликтологическая экспертизы: попытка сравнения // Знание. Понимание. Умение. – 2006. – № 4. – С. 200–201.

157. Q-методологія: методика та організація дослідження / *А. М. Гірник, В. О. Саламатов* // Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 5 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К., 2006. – С. 41–49. – Бібліогр. : С. 48–49 (9 назв).

158. Навчальна програма дисципліни “Теорія і практика психотренінгу” (для бакалаврів) / *Гірник А. М., Туриніна О. Л.* ; МАУП. – К. : [МАУП], 2006. – 14 с.

159. Ред. : Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НаУКМА. – Вип. 5 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К., 2006. – 168 с. – Бібліогр. в кінці ст.

160. *Tensions and risks at the Crimean region of Ukraine : Sociological investigations / *Girnyk A., Salamatov V.* // The Impact of Recent Global Crises on Human Awareness and Behavior in Risk Conditions : NATO Advanced Research Workshop, 26-28ndal oktoobril 2006, Tallinna. – Tallinn, 2006.

2007

161. Использование метода фокус-групп в исследовании социального конфликта // Актуальные проблемы социальной психологии : материалы междунар. науч.-практ. конф., 27 апр. 2007 г. / [сост. : *В. А. Корчмарюк* ... и др.] ; МВД России, Санкт-Петербургский ун-т, Санкт-Петербургская акмеологическая акад. – СПб, 2007. – С. 143–144.

162. Q-методологія : організація дослідження та інтерпретація даних / *А. М. Гірник, В. О. Саламатов* // Коломінські читання : матеріали Першого міжнар. наук. форуму, присвяч. пам'яті д-ра психолог. наук, проф. Наума Львовича Коломінського, м. Київ, 28 берез. 2007 р. / [редкол. : *М. Ф. Головатий, І. А. Коломінська, О. Л. Туриніна*] ; МАУП. – К. : [МАУП], 2007. – С. 103–112. – Бібліогр. : С. 112 (9 назв).

163. Перспективы гуманитарной экспертизы // Наукові і освітянські методології та практики : [зб. наук. пр.] / [ред. кол. : *В. П. Андрущенко*... та ін.] ; НАН України ... [та ін.]. – К. : [ЦГО НАН України], 2007. – Вип. 3. – С. 372–380.

164. Стилі учіння студентів при викладанні конфліктології у ВНЗ США та України / *Гірник А. М., Голубєва І. В.* // Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / [редкол. темат вип. : *Гірник А. М.* ... та ін., упоряд.

Голубєва М. О.] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : Києво-Могилянська академія, 2007. – Т. 71. – С. 26–29. – Бібліогр. : С. 29 (7назв).

2008

165. Гуманитарная экспертиза образования в эпоху устойчивого развития // Сталий розвиток в контексті проблем формування особистості та ідей Г. С. Сковороди : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. в межах Великого Проекту «Григорій Сковорода – 300», 16-17 жовт. 2008 р. / [ред. кол. *Гришин І. Я.* (відп. за вип.) ... та ін.] ; М-во аграрної політики України, Харків. нац. техн. ун-т сільського госп-ва ім. Петра Василенка. – Х., 2008. – С. 251–255.

166. Зовнішнє оцінювання знань школярів 2007 р. у дзеркалі оцінок і вражень учасників процедури тестування і батьків старшокласників // Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія» ; [редкол. темат. вип. : *Гірник А. М.* ... та ін., упоряд. *Голубєва М. О.*]. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – Т. 84. – С. 3–6.

167. Ответы на вопросы, заданные Оргкомитетом конференции по проблемам высшего образования / *Гирнык А. Н.* ... [и др.] // Высшее образование для XXI века : V междунар. науч. конф., г. Москва, 13-15 нояб., 2008 г. : Ответы на вопросы, заданные Оргкомитетом конференции по проблемам высшего образования (Междунар. опрос, 2008 год) / сост. : *Вал. А. Луков, Вл. А. Луков, Н. В. Захаров* ; Москов. гуманитар. ун-т. – М. : Моск. гуманитар. ун-т, 2008. – Ч.1 – С. 20.

168. Реконструкція цілей і факторів ефективності у діяльності персоналу підрозділу центрального органу виконавчої влади / *Саламатов В. О., Гірник А. М.* // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НАУКМА. – Вип. 6 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К., 2008. – С. 59–71. – Бібліогр. : С. 70–71 (18 назв).

169. Ред. : Конфліктологічна експертиза: теорія та методика / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України, Т-во конфліктологів України, Центр соц. психології та упр. конфліктами НАУКМА. – Вип. 6 : Актуальні проблеми конфліктологічної експертизи / [редкол. : *А. М. Гірник* (відп. за вип. і гол. ред.) ... та ін.]. – К., 2008. – 173 с. – Бібліогр. в кінці ст.

2009

170. Комунікативні аспекти діяльності експерта-конфліктолога // Філософія людського спілкування: філософія, психологія, соціальна комунікація. – 2009. – № 1. – С. 89-95. – Бібліогр. : С. 95 (2 назви).

171. Метод он-лайн фокус-груп / *Гірник А. М., Гірник Д. А.* // Наукові записки. Т. 97 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія» ; [редкол. темат. вип. : *Гірник А. М.* ... та ін., упоряд. *Голубєва М. О.*]. – К., 2009. – С. 24–27. – Бібліогр. : С. 26–27 (35 назв.)

172. Соціальна робота і програми відновного правосуддя: теорія та практика : навч. посіб. / [*Гірник А. М.* ... та ін. : за заг. ред. *А. Горової та Р. Коваля*] ; Шк. соц.

роботи ім. В. І. Полтавця Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» ... [та ін.]. – К. : Захаренко В. О., 2009. – 214 [2] с. – **Із зм.** : *Гірник А., Коваль Р.* Мод. 2. Конфлікти та підходи до їх розв'язання. – С. 19–33. – Бібліогр. : С. 33 (7 назв).

173. Соціальна робота і програми відновного правосуддя : теорія та практика : посіб. для викладачів / [*Гірник А. М.* ... та ін. : за заг. ред. *А. Горової та Р. Ковалю*] ; Шк. соц. роботи ім. В. І. Полтавця Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» ... [та ін.] – К. : Захаренко В. О., 2009. – 187 с. – **Із зм.** : *Гірник А., Коваль Р.* Мод. 2. Конфлікти та підходи до їх розв'язання. – С. 11–16. – Бібліогр. : С. 16 (8 назв).

Огляд : Книжкова полиця // Відновне правосуддя в Україні. – 2009. – № 1–2. – С. 101–139.

2010

174. Основи конфліктології / *А. М. Гірник* ; рец. : *В.О. Васютинський, В. О. Саламатов, С. І. Яковенко.* – К. : Києво-Могилянська академія, 2010. – 212 с. – Бібліогр. : С. 205–222 (206 назв).

Розділ III.

Е-ресурси Інтернет

А) Матеріали про А. М. Гірника

175. Безпека України та ймовірні загрози [Електронний ресурс] : прес-реліз [за матеріалами прес-конференції «Безпека України – ймовірні загрози»] // Фонд «Демократичні ініціативи» : Web-сайт. – Електрон. дані. – 2008. – 29 лип. – Режим доступу : <http://dif.org.ua/ua/press/bsept>. – Назва з екрану.

Андрій Миколайович Гірник візьме участь як експерт в прес-конференції на тему «Безпека України – ймовірні загрози».

176. Гірник Андрій Миколайович [Електронний ресурс] // Національний університет «Києво-Могилянська академія» : web-сайт / Веб-група НаУКМА. – Електрон. дані. – К., 2002–2005. – Режим доступу : <http://www.ukma.kiev.ua/cv/?id=45&la=u>. – Назва з екрану.

Біографічна довідка про Андрія Миколайовича Гірника на сайті Національного університету «Києво-Могилянська академія».

177. Завтра розпочинає роботу Медіа Форум-2006 [Електронний ресурс] // ТелеКритика : інтернет-видання про ЗМІ в Україні. – Електрон. дані. – 2005. – 3 жовт. – Режим доступу : <http://telekritika.ua/news/2005-10-03/25753>. – Назва з екрану.

Професор Андрій Гірник візьме участь в роботі конференції „Медіа і парламентські вибори-2006”, яка проходить в рамках Медіа Форуму-2006 в м. Києві.

178. Запрошуємо на тренінг-семінар «Управління стресом» [Електронний ресурс] // Центр соціальної психології та управління конфліктами Національного університету «Києво-Могилянська академія» : Web-сайт. – Електрон. дані. – К., 2008. – Режим доступу : <http://www.conflict.ukma.kiev.ua/modules.php?name=News&file=article&sid=8>. – Назва з екрану.

Професор Національного університету "Києво-Могилянська академія" Гірник А.М. – тренер тренінг-семінару «Управління стресом», який відбудеться в жовтні 2008 р.

179. Засідання круглого столу «Проблеми розвитку освіти у вищих аграрних навчальних закладах і філософські засади їх розв’язання» [Електронний ресурс] // Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка : Web-сайт. – Електрон. дані. – Х. : ХНТУСГ ім. Петра Василенка. – 2010. – 23 квіт. – Режим доступу : <http://khntusg.com.ua/node/228>. – Назва з екрану.

Кандидат філософських наук, професор Національного університету "Києво-Могилянська академія" Гірник Андрій Миколайович виступив з доповіддю “Готовность и заинтересованность ВУЗов обучать специалистов в соответствии с

потребностями бізнеса” на круглому столі “Проблеми розвитку освіти у вищих аграрних навчальних закладах і філософські засади їх розв’язання”.

180. 15 квітня 2005 р. Лабораторія наукового перекладу стала одним із ініціаторів Відкритого звернення до Віце-прем’єр-міністра України з гуманітарних питань із проханням відновити роботу Правописної комісії [Електронний ресурс] : [звернення] // Лабораторія наукового перекладу / Міжнар. фонд «Відродження», Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – Електрон. дані. – 2005. – 15 квіт. – Режим доступу : <http://www.ua-pereklad.org/ua/news/zvernennia20050415/>. – Назва з екрану.

Андрій Гірник, кандидат філософських наук, професор, завідувач кафедри НАУКМА підтримав лист Лабораторії наукового перекладу.

181. Книжка року 2003 [Електронний ресурс] // Вікіпедія (Вільна енциклопедія) : онлайн енциклопедія / Вікімедіа Україна. – Електрон. дані. – [К.], 2003. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83_2003. – Назва з екрану.

Книгу «Конфлікти: структура, ескалація, залагодження», співавтором якої є Андрій Гірник, було представлено в номінації «Політлікнеп» (сучасне українське суспільствознавство) на здобуття нагороди на П’ятій Всеукраїнській рейтинговій акції "Книжка року – 2003".

182. Консультативна рада [Електронний ресурс] // Український центр медіації. – Режим доступу : http://ukrmediation.com.ua/ua/about_center/advisory_board/. – Назва з екрану.

Андрій Миколайович Гірник є ченом Консультативної ради Українського центру медіації.

183. Конференція «Права людини в Україні» [Електронний ресурс] // Каталог преси стран СНГ и Балтии : проект ЦПТИ и ИСКМ «Третий сектор и четвертая власть» / Центр поддержки творческих инициатив, Ин-т социокультурного менеджмента. – Електрон. дані. – 2002. – 3 верес. – Режим доступу : http://www.presscat.org.ua/news.cfm?News_ID=215. – Назва з екрану.

Андрій Миколайович Гірник є керівником II секції «Взаємодія суспільства і влади в обстоюванні прав і основних свобод людини в Україні: проблеми і перспективи» міжнародної науково-практичної конференції "Права людини в Україні", яка розпочала роботу 4 вересня 2002 р.

184. Прес-конференція "Безпека України - ймовірні загрози" [Електронний ресурс] / [фотокор.] Орлов Валерій // Укрінформ фото. – Електрон. дані. – 2008. – 29 лип. – Режим доступу : <http://photo.ukrinform.ua/ukr/rubrics/photo.php?id=214682>. – Назва з екрану.

На фото Гірник Андрій Миколайович, професор Національного університету "Києво-Могилянська академія" під час прес-конференції на тему «Безпека України – ймовірні загрози».

185. «Позаблоковість» загрожує Україні зовнішньою агресією і авторитаризмом у державі [Електронний ресурс] / *Богдана Костюк* // Фонд «Демократичні ініціативи». – Електрон. дані. – 2010. – 30 черв. – Режим доступу : <http://dif.org.ua/ua/events/djcidicj>. – Назва з екрану. – Передрук з сайту «Радіо Свобода».

Андрій Гірник, професор Національного університету "Києво-Могилянська академія", взяв участь у прес-конференції на тему: "Нові політичні реалії й перспективи євроатлантичної інтеграції України", що відбулася 30 червня 2010 р. у м. Києві.

186. «Религия и гражданское общество» [Електронний ресурс] / Галим Мустафин // *Арраид* : газета / Орган укр. межобласт. асоц. обществен. орг-цій «Арраид». – Електрон. дані. – 2002. – № 1 (38). – Режим доступу : <http://www.islamua.net/gazeta/0102/religion.shtml>. – Назва з екрану.

Кандидат філософських наук, професор НаУКМА Андрій Гірник є співголовою Організаційного комітету міжнародного семінару «Релігія та громадянське суспільство», який відбувся з 14 по 18 січня 2002 року в Україні.

187. Семінар «Актуальні проблеми освіти в контексті громадської експертизи» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : experts.in.ua/e_set/m_seti/download/osvita/2plenum_education.doc. – Назва з екрану.

Гірник А. М. взяв участь в семінарі «Актуальні проблеми освіти в контексті громадської експертизи», який 20 січня 2006 року відбувся в Національному університеті «Києво-Могилянська академія»

188. Список учасників конференції «Формування української моделі відновного правосуддя», м. Київ, 10-11 лютого 2005 р. [Електронний ресурс] // Верховний Суд України : інформац. сервер. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/090ABF993010B537C3256FC50046CEE4?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=090ABF993010B537C3256FC50046CEE4&Count=500&>. – Назва з екрану.

Андрій Гірник взяв участь у конференції «Формування української моделі відновного правосуддя», яка відбулася 10-11 лютого 2005 року в м. Києві.

189. Фестиваль практичної психології та тренінгових програм [Електронний ресурс] // Альфа-фест. – Електрон. дані. – 2008. – Режим доступу : [www.alfafest.com.ua/text/Temy_ta_veduchi_mayster-klasiv\(golovna\).doc](http://www.alfafest.com.ua/text/Temy_ta_veduchi_mayster-klasiv(golovna).doc). – Назва з екрану.

Гірник Андрій Миколайович проведе майстер-клас «Стрес-менеджмент» на фестивалі практичної психології та тренінгових програм «Альфа-фест-2009».

Б) Праці в Інтернеті

190. Блиц : кризисная паника. Кто виноват, что делать? [Електронний ресурс] : [психологи експерти про ахілесову п'яту української еліти : Ю. Кармазін, О. Пабат,

- В. Хомути́нник, А. Гі́рник] / DELFI // DELFI : інтернет-портал новостей в Україні. – Електрон. дані. – 2008. – 11 дек. – Режим доступу : <http://www.delfi.ua/news/exclusive/opinion/article.php?id=288756>. – Назва з екрана.
- 191.** [Інтерв'ю з професором НаУКМА *А. М. Гірником*] [Електронний ресурс] / Евгений Дейнеко // Razvitie.com.ua : тренинг-центр Евгения Дейнеко «Развитие». – Режим доступу : URL : http://www.razvitie.com.ua/trenings/trening_032.htm. – Назва з екрану.
- 192.** История в виде фарса... [Електронний ресурс] : [експертна рада «СН» : Д. Андри́євський, Д. Корчинський, В. Базів і А. Гі́рник – про події минулого тижня] / підготувала *Викторія Шестоперова* // Столичные новости : газета. – Електрон. дані. – 2008. – 4-10 марта (№ 08). – Режим доступу : http://cn.com.ua/N494/event_week/expert_advice/index.html. – Назва з екрана.
- 193.** Конфліктологічна експертиза: від мистецтва до технології [Електронний ресурс] // Український центр політичного менеджменту. – К., 2003-2004. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=25&c=327>. – Назва з екрану.
- 194.** О газовом конфликте между Россией и Украиной [Електронний ресурс] : [гості студії : *А. Гі́рник, Б. Подопрігора, К. Аксьонов*] : Мост Свободы // Телеканал «100 ТВ». – Електрон. дані. – 2009. – 12 янв. – Режим доступу : <http://www.tv100.ru/video/people/45/page/2/>. – Назва з екрана.
- 195.** О Поле Маккартни и «комплексе Катеринчука» : [експертна рада «СН» : О. Порфимович, А. Гі́рник, В. Волга - про події минулого тижня] / підготувала *Викторія Шестоперова* // Столичные новости : газета. – Електрон. дані. – 2008. – 17-23 июня (№ 22). – Режим доступу : <http://cn.com.ua/N509/event/examining/index.html>. – Назва з екрана.
- 196.** Политические игры «трудных подростков» [Електронний ресурс] : [розмова з *А. Гірником, Д. Видріним, К. Бондаренко*] / Павел Булгак // Вовремя. info. – Електрон. дані. – 2007. – 1 февр. – Режим доступу : <http://vovremya.info/art/7903.html>. – Назва з екрану.
- 197.** Посередництво в конфліктах [Електронний ресурс] / *Андрій Гі́рник, Андрій Бобро* // Тренінги перемовин та продажу тренера Деревицького. – Електрон. дані. – 1994-2010. – Режим доступу : <http://dere.com.ua/library/biblio2.shtml#4> – Назва з екрану.
- 198.** Посередництво в конфліктах [Електронний ресурс] / *Андрій Гі́рник, Андрій Бобро* // DERETорія : головний блог Деревицького. – Електрон. дані. – 2007. – 24 січ. – Режим доступу : <http://deretoria.livejournal.com/121714.html>. – Назва з екрану.

Іменний покажчик

Авдеева И. Н. 81
Аксьонов К. 194
Андрущенко В. П. 163
Антюшина М. О. 34
Аристотель (139)
Атаманчук Г. А. 132, 152
Бажан М. П. 20, 22, 24, 28, 30, 35-36, 38, 40, 42-44, 46-47
Белозерцев В. И. 63
Беруни (13)
Бобро А. Ю. 100, 112, 135, 144, 197-198
Боднар А. Я. 111
Бокань Ю. И. 32
Бондаренко К. 196
Бріскін Ю. А. 2
Бруно Джордано (16)
Булгак П. 196
Бучко В. Б. 10
Валюк О. 152
Васютинський В. О. 174
Ващенко И. В. 5
Веремєєва О. П. 31
Виноградский В. Г. 34
Воловик М. К. 18
Врублевський В. К. 60
Видрін Д. 196
Гиренко С. П. 5
Гірник А. М. (3), 10, **13-174**
Гірник Д. А. 171
Головатий М. Ф. 162
Голубєва І. В. 164
Голубєва М. О. 153, 164, 166, 171
Горова А. 172-173
Горячева А. И. 23
Григоренко В. 135
Гришин І. Я. 165
Дембицька Н. 152
Джигіль Е. І. 19, 21
Докаш В. І. 102
Дышловой В. Д. 64
Дьячкова Н. М. 17-18, 21
Ємельянова І. І. 154
Жеманов О. Н. 26
Жовтун Д. Г. 32
Жук Л. В. 34

Захаров Н. В. 167
Зельницький А. М. 93, 100
Казакова М. Ф. 19
Кант І. (14)
Карамушка Л. М. 130, 140
Карпенко О. А. 104
Квіт С. М. 134, 143
Киричук О. В. 74, 85, 88
Князевский Б. Г. 17
Князєв В. М. 117
Коваленко А. В. 32
Коваль Р. 172 [2], 173 [2]
Колесник О. П. 74
Коломінська І. А. 162
Коломінський Н. Л. 78
Комарова А. І. 86, 94, 101
Комиссаров Д. С. 25
Корчмарюк В. А. 161
Корюкин В. И. 26
Косолапов В. Л. 68, 76, 79
Костюк Б. 185
Кравчук Л. М. 60
Крисюк С. В. 70
Кубланов Б. Г. 35-36
Кудрицький А. В. 60
Кулиниченко В. Л. 66
Кульбабська Ю. В. 97
Ложкін Г. В. 83, 90
Луговий В. І. 117
Луков Вал. А. 167
Луков Вл. А. 167
Маккартни Пол (195)
Максименко С. Д. 130, 137, 140
Малинин В. А. 45
Матяш-Заяц Л. П. 7
Михальченко М. І. 85, 88
Новиков Б. В. 62
Орлов В. 184
Осадчий С. М. 96
Пилипчук П. П. 154
Пірен М. І. 83, 87, 89-90, 92-93, 96, 100, 104, 106, 110
Платон (139)
Подаєва Н. Г. 34
Подопригора Б. 194

Пурік О. П. 77, 82
Русалов В. М. 61
Савченко В. В. 81
Саламатов В. О. (Саламатов В. А.) 68-69, 72-76, 79, 85-86, 94-95, 98-99, 102, 108, 116-117, 120, 123, 153, 157, 162, 168, 174
Сватко Ю. І. 122, 134, 143
Сенюшкина Т. А. 108
Слюсаревський М. М. 85, 88
Татенко В. 144
Тернавська Т. А. 135
Тименко Н. П. 81
Тітченер [Е.-Б.] (Титченер Э. Б.) (43), (47)
Турина О. Л. (Туринина Е. Л.) 9, 126, 158, 162
Федорчук В. П. 111
Ціон В. 120
Чепа М.-Л. А. 74
Шайгородський Ю. Ж. 142
Шамсієва А. А. 34
Шевцова А. Г. 108
Шептулин А. П. 49
Шестоперова В. 192, 195
Шинкарук В. І. 50
Шпалерчук І. Н. 78, 129
Яковенко С. І. 174
Salamatov V. 114-115, 160

Зміст

Від укладача.....	4
Інтерв'ю Андрія Гірника Мирославу Мацейківу.....	6
<i>Гірник П.</i> Про брата.....	12
<i>Саламатова С., Саламатов В.</i> [Вступна стаття].....	14
<i>Атаманчук Г.</i> Штрихи до портрета.....	16
<i>Сватко Ю.</i> Дзеркало для героя.....	21
Андрій Миколайович Гірник. Основні дати життя і діяльності	26
Розділ I. Література про діяльність А. М. Гірника.....	27
Розділ II. Хронологічний покажчик друкованих праць А. М. Гірника.....	30
Розділ III. Е-ресурси Інтернет.....	47
А) Матеріали про Андрія Миколайовича Гірника.....	47
Б) Праці А. М. Гірника.....	49
Іменний покажчик.....	51

